

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20

za pol leta 120

za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinjska vrsta
mal oglasl po Din 1:50 in
Din 2—, večji oglasl nad
45 mm višine po Din 2:50,
veliki po Din 3— in 4—,
oglasl v uredniškem delu
vrstica po Din 6—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izveniški
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v polovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.549 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Jasna načela.

Evropski narodi po bridkih izkušnjah
povojne dobe ne ljubijo skrajnih struj
v politiki. Skrajno levičarstvo je prišlo rav-
notako ob kredit kakor skrajno desničar-
stvo. Tako eni kakor drugi poizkusi so se
izjalovili in politično, gospodarsko ter mo-
ralno ozdravljenje sveta se je izkazalo kot
mogoče samo po takozvani srednji poti.
Le sporazumno sodelovanje najrazličnej-
ših narodov in stanov more vprašanje
vzpostaviti zunanjega miru, notranjega
reda, gospodarskega blagostanja in kultur-
ne povzdige približati srečni rešitvi.

V tem oziru je zlasti poučen rezultat
volitev na Angleškem. Velik del angle-
ških volivcev, ki se je topot odločil za
konservativno stranko, ni storil tega za-
tegedelj, da bi angleško politiko usmeril
napram politični in socialni reakciji.
Anglež je volil konservativno zato, da se
dežela obvaruje nevarnosti, ki so ji pre-
tili po preveč ekstremnih poizkusih de-
lavske stranke na gospodarskosocialnem
polju. Ako bi konservativna stranka iz-
rabila svojo zmago v to, da preobrne
smer angleške politike v čisto nasprotno
skrajnost, bo angleški volivec prihodnjč
oddal svoje glasove zopet delavski stranki,
ki se bo medtem iz svojega novega polo-
žaja gotovo naučila še večje previdnosti,
umerjenosti in izčiščenosti v svojih na-
zorih. Revolucija pa je danes ravnotako
kakor reakcija za evropske narode pre-
magano stališče. Evropa, ki je v Ženevi
napadalno vojsko proglasila za zločin in
narode obvezala k rešitvi svojih vnanjih
sporov po pravni razsodbi, je s tem poka-
zala, da ji je tudi za mirno in sporazumno
poravnavo notranjopolitičnih in gospodar-
skosocialnih interesnih konfliktov.

Po tej poti je treba rešiti tudi naš no-
tranji državni problem, ki z vidovdanske
ustavo — naj porečejo naši centralistični
reakcionarji, kar hočejo — ni rešen, ka-
kor dokazuje jasno ves dejanski potek na-
šega političnega življenja. Vsi poizkusi re-
akcije v smeri nasilne nadvlade ene same
klike, ki je z lažinacionalističnimi gesli
hotela uveljaviti svojo samovoljo, so drža-
vo vodili od krize do krize, razmajali nje-
ne temelje in onemogočujoče normalizaci-
je naših političnih in gospodarskih raz-
mer. Prvo in najjačjo pobudo k ozdravlje-
nju tega nenormalnega stanja je dala
SLS., ki je tudi pokazala edino pravo
pot, kako to stanje premagati in za vedno
onemogočiti njegovo vrnitev. Okoli SLS.
so se zbrali vsi zdravi elementi države pod
geslom reda, zakonitosti in poštenosti v
upravi ter sporazuma. To so jasne smer-
nice, ki izvirajo iz programa prave demo-
kracije, resnične ljudovlade, samoodločbe
ljudstva in sporazumnega sodelovanja
vseh narodov in stanov v tej državi za
skupni blagor. Sila teh načel in dosledno
izvajanje teh smernic je moralno prisililo
tudi HRSS, da se je odvrnila od neplodne
in škodljive politike abstinence ter pre-
nesla svoje delovanje v parlament, od-
koder ji je bila odprta pot tudi v vlado.

Res da so intrige činiteljev, ki imajo
veliko moč po zgodovinskih tradicijah
bivše srske kraljevine, v zadnjem trenu-
tku postavile na pot tega razvoja velike
ovire. Toda takozvani ožji blok je pokazal,
da zna tudi tem intrigam biti kos, nakar
bi bil šel razvoj v smeri zdrave demokra-
cije svojo naravno pot. V to svrhu pa je
bila nujno potrebna popolna solidarnost
med ožjim in širšim blokom, med pravimi
nositelji ideje demokratičnega mirnega
parlamentarnega sporazuma in med za-
stopniki velike večine hrvatskega naroda,
ki so z ozirom na nekatere posebne teze
svojega voditelja varovali neko posebno
programatično stališče, praktično pa šli
za ožjim blokom po isti poti.

To solidarnost je Stepan Radić čisto
samovoljno, po izbruhu svoje nepreračun-
ljive, nebrzdane in vseh mogočih proti-
slovij polne narave razbil. To bi nas lahko
privedlo do tega, da bi razčlenjevali oseb-
nost tega voditelja hrvatskega naroda, to-
da za nas kot politike je to čisto odveč
in brez vsakega pomena. Naj bo g. Radić
tak ali tak, za politika, ki mora imeti glo-
boko razvit čut odgovornosti za vsako svo-
jo besedo in dejanje, ne sodi. G. Radić pa
ima še to jako nesimpatično lastnost, da
svoje lastne napake, ki jih v svojem bo-

lestnem samoljubju seveda na sebi ne
vidi, pripisuje drugim. Tako venomer trdi,
da dr. Korošec ne vodi načelne politike,
ampak samo taktično. Dr. Korošec pa v
resnici vodi pravilno taktično politiko po
jasnih in trdnih načelih krščanske de-
mokratičnega programa SLS., dočim gosp.
Radić ni pokazal doslej niti trdnosti in
doslednosti v načelih niti taktične mo-
drosti in prevdarnosti. Danes proglaš-
kvaži-boljševiško republiko, jutri se pred
grofom Begouenom izjavi praktično za mo-
narhijo, samo da je po angleškem vzorec,
pojutrišnjem pa zopet napada monarha na
način, ki je v popolnem protislovju z an-
gleškimi običaji. Danes je g. Radić na-
vdušen za delavsko stranko, jutri se hvali,
da ima svoje najboljše prijatelje med kon-

servativnimi lordi. Danes hvali krščanske
tradicije angleških laburistov, jutri spuša
framasonske fraze. In tako dalje. Z eno
besedo, g. Radić se je s svojo demagoško,
nestalno in od ene skrajnosti do druge
nihajočo miselnostjo za današnje čase pre-
živel, in kar imenuje na sebi načelnost, ni
nič drugega kakor velika samoprevara
njegove prenapete samozaljubljenosti. Se-
daj trenutek rabi ljudi drugačne politič-
ne miselnosti in kova: praktičnih delav-
cev, ljudi, ki pozabljajo nase in se znajo
brzdati, mož, ki svoja načela v vsakda-
njem neumornem delu vztrajno udejav-
ljejo in brez potrebe ne bliščiijo z duhovi-
tostmi, ki se izkažejo v dejanskem življe-
nju kot prazna pena, politikov, ki imajo
pred očmi en cilj, ne pa tisoč fantomov.

skupščini naglašamo, da sta bila invalidski
in kreditni zakon že v programu radikalne
homogene vlade in popolnoma soglašamo,
da se mora ta projekt kot najnujnejši v
skupščini izglasovati. Ravnotako smatra-
mo, da se mora zakon o pobijanju korup-
cije nujno v skupščini izglasovati, ker smo
to že dokazali z glasovanjem v skupščini
za nujnost tega načrta in s tem, da smo
pristali radi te nujnosti, da se ta zakonski
načrt iz dobe izrednega zasedanja avtoma-
tatično prenese v redno zasedanje. Mno-
go nam je ležeče na tem, da državni pro-
račun v splošnem interesu v pravem času
votiramo v skupščini. Ravnotako sma-
tramo za potrebno, da bi morala ta vlada
v skupščini izglasovati tudi tiskovni zakon
in zakon o obrtniških kreditih.

3. Razume se, da bi ta vlada morala
uporabiti zakon enako napram vsem in
vsakemu. Da bi pa ne bilo nesoglasja v
razumevanju, kaj je enaka uporaba za-
kona napram vsem in vsakemu, smatra-
mo, da je potrebno ugotoviti: Nikakor se
ne bo smelo dopustiti, da se trpijo proti-
ustavna in protizakonita dejanja iz izjave,
naperjene proti državnim ureditvi in javne-
mu miru, marveč se morajo vsa taka de-
janja in take izjave pobijati in po zakonu
kaznovati napram vsem in vsakemu ena-
ko. Ravnotako se mora tudi pobijati vsak
napad in omalovaževanje vojske in vpra-
šanje revolucionarnega duha v vojsko in
kaznovati!

Ta odgovor je bil Timotijeviću izro-
čen ob pol 4 po predsedniku radikalnega
kluba Marku Gjuričicu. Marko Gjuričić je
o tem odgovoru radikalov obvestil vodi-
telje bloka, nakar se je zvečer vršila vlad-
na seja.

Jasno je, da so radikali s tem odgo-
vorom izpodbili temelj Timotijevićevemu
mandatu, kajti oni zahtevajo koalicijsko
vlado, ne pa koncentracije, kakor jo je na-
glasil komunike. Radikali na tak mandat,
kakor ga je dobil Timotijević, nikakor ne
pristanejo in iz njihovega odgovora jasno
sleda, da obstojajo med politikom Pašića in
Davidovića razlike glede metod, ki so po-
trebne za sporazum med SHS. Važno je
tudi to, da so radikali v svojem odgovoru
odbili sodelovanje na programu, kakor je
izražen v Davidovičevi deklaraciji, ker se
niso izrazili, ali pristajajo nato, da se za-
kon o invalidih in zakon o kreditih izgla-
sajo po načrtu, kakor ga je predložila Da-
vidovičeva vlada v sporazumu z invalidi
in zastopniki kmetijskih društev. To je po-
sebnostno važno tudi glede korupcije, kajti
znano je, da so radikali v odboru, ki je
razpravljajal o zakonskih predlogih, pobi-
jali načrt, kakor ga je izdelala Davidovi-
čeva vlada, in zahtevali, da ne sme veljati
zakonska odredba za dosedaj storjena
dela korupcije, s čemer hočejo skriti glav-
ne krivce, in so zahtevali, da se ne sme
preiskavati, odkod izhaja veliko premože-
nje prvakov radikalne stranke.

Glede tretje točke se sumi, da se v
tem odgovoru skrivajo Pašić-Pribičevićeve
metode, posebno če se upošteva, da se je
približno z istimi besedami izrazil Marko
Trifković, ko je imel mandat, proglašajoč
cele narode za protidržavne in subverziv-
ne elemente, ki jih je treba pobijati.

Na strani načelnikov parlamentarne
večine danes še ni prišlo do definitivnih
skleptov. Brez dvoma je to, da bo ožji blok
ostal čvrst in da bo dal odgovor, kakršen
je potreben. Po takem odgovoru radika-
lov ožji blok nikakor ne more biti v vladi
skupaj z radikali, ker bi v tem slučaju Ra-
dićevci gotovo zapustili Belgrad in bi s
tem nastopil položaj, kakor je bil pred
njihovim prihodom v parlament. Pašić bi
v tem slučaju tak položaj gotovo izkoristil
ter koncentracijsko kombinacijo razbil,
ker bi mogel sigurno nadaljevati z nasi-
ljem in korupcijo.

TIMOTIJEVIĆ ZA POGAJANJA.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Timotijević je
dopoldne ob 10 obiskal ožji blok in ga
prosil, da se sestanejo njegovi voditelji z
zastopniki radikalov in se z njimi pogajajo.
Ta Timotijevićev predlog so voditelji ožje-
ga bloka a limine odbili, ker pogajanja
niso potrebna. Tako ni bilo nobenih po-
gajanj med ožjim blokom in radikali.

ODGOVOR NEMCEV TIMOTIJEVIĆU.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Danes je imel
nemški klub sejo, na kateri je formuliral

Jugoslovanski klub za nadaljevanje politike sporazuma.

**TIMOTIJEVIĆEVA POLITIKA NE DAJE JAMSTVA ZA POLITIKO SPORAZ-
UMA. — PROTI SODELOVANJU S CELOKUPNIM RADIKALNIM KLUBOM.
— OGORČENJE NAD RADIKALI.**

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Jugoslovanski
klub je na svoji današnji seji ponovno raz-
pravljajal o ponudbi Koste Timotijevića in
o položaju. Definitivnih sklepov na tej seji
ni bilo in se bo razprava jutri nadaljevala,
ko bo Jugosl. klub formuliral svoje stali-
šče. Kolikor smo izvedeli iz krogov Jugo-
slovskega kluba, je klub enodušen v
tem, da se mora politika sporazuma na-
daljevati. Zato taka politika Koste Timo-
tijevića ne daje dovolj, oz. nobenih jam-
stev in Jugosl. klub ne more v novo vlad-
do. Ravno tako Jugosl. klub ne more so-
delovati s celotno radikalno stranko, ki se
je dosedaj v celoti držala politike proti
sporazumu in se pokazala kot izrazito ve-

likosrska stranka. Svoje stališče napram
Slovincem pa je še posebno jasno doka-
zala v svojem današnjem odgovoru, kjer
se omenja sporazum s Hrvati, Slovincem
pa ne pozna. Radi takega stališča vlada v
krogih Jugosl. kluba skrajno nerazpolože-
nje proti radikalom in zato v njihovi druž-
bi ne vidi možnosti za nadaljevanje dose-
danje politike. Res je, da je Radić mnogo
kriv, da se dosedaj še ni moglo zopet na-
daljevati z vlado stare parlamentarne ve-
čine, vendar ostane Jugosl. klub zvest ideji
sporazuma in zato je pričakoval, da se bo
boril z zastopniki bratske Hrvatske za
uresničenje svojega pravičnega programa.

Timotijević vrne danes mandat.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Mi smo imeli
prav, ko smo gledali na mandatarja Timo-
tijevića in njegovo delavnost za ustvaritev
tega mandata z največjim pesimizmom
kajti razvoj je potrdil vse, kar smo napi-
sali o Timotijeviću in ko smo dvomili o
njegovem uspehu.

Danes je jasno, da je Timotijević do-
igral in da se ni posrečila zakulisna igra
razbiti ožji blok, kar je brez dvoma name-
ravaj Pašić doseči. Ta nakana se ni posre-
čila. Ožji blok stoji čvrsto na stališču, ka-
kor ga je izvajala njegova vlada in bi ga
nadaljevala v splošno korist, da ni bila
prekinjena v svojem delovanju. Ko je vla-
da Ljube Davidovića dala ostavko, je to
svoje stališče v posebni izjavi tudi nagla-
sila, češ da je podana ostavka vsled želje,
da se dosedanje delo za sporazum in proti
korupciji uspešno nadaljuje za razširitev
vladne koalicije. Želja je dovolj jasno izra-
žena in jo je vsakdo odobravaj. Kajti čim-
večje je med Srbi na eni strani in med Hr-
vati in Slovenci na drugi strani število po-
gumnih in iskrenih delavcev za sporazum,
tem preje bi zavladal red in željno pričā-
kovane razmere in polje korupcija bi bila
lažje udušena in tatovi državnega premo-
ženja bi bili preje postavljeni pred odgo-
vorni forum. Ostavki vlade je po dolgih
posvetovanjih in po dolgem zatezanju sle-
dila prava odločitev krone, ko je Timoti-
jević dobil mandat. Njegov mandat se je
glasil v smislu omenjene želje. Sestavi naj
se vlada najširše koncentracije, ki bi na-
daljevala započeto delo vlade sporazuma
in izvajala program, izražen v deklaraciji
Davidovičeve vlade. Mandat je v skladu z
izraženo željo, četudi mandatar, ki ni

ravno odgovarjal vsled politične pre-
teklosti, ni bil kos takim pogojem in taki
nalogi. Parlamentarna večina je takoj za-
vzela primerno stališče in na radikalih je
bilo, da označijo svoje stališče. Oni so to
storili z odgovorom, ki ga priobčujemo na
drugem mestu. Iz tega odgovora in stavlje-
nih pogojev je razvidno, da je radikalni
klub ostal zvest Pašićevi politiki, ki oti-
cielno nikdar ni bila v skladu z enakoprav-
nostjo, ampak je značala, da so Slovenci in
Hrvati državljani druge vrste, zato so bili
preganjani in zapostavljeni. Borba, ki so
jo vodili Hrvati in Slovenci, ni šla za tem,
da se dajo še dalje in še v bodoče od na-
silnih in korupcionističnih krogov pritiska-
ti in tlačiti. Zato morajo drugi poštene Srbi
tak sramoten odgovor odločno odklanjati
in vztrajati, dokler v naši državi ne zmaga
pravica.

Vsako nadaljnje pogajanje s Timotije-
vićem je treba odkloniti radi tega, kajti
on po takem odgovoru ni smatral za po-
trebno takoj vrniti mandat. Z vsem tem
je dokazal, da so bile upravičene sumnje,
da ne dela samostojno, marveč da se skriva
pod Pašić-Pribičevićovo diktaturo. Zato
se ne sme smatrati kot mandatar ožjega
bloka, ampak kot radikalni mandatar. Ti-
motijević je doigral in jutri bo končal
za zanj sramotno vlogo. Za gotovo se smatra,
da bo jutri vrnil mandat.

Kaj bo potem nastopilo, je nemogoče
napovedati. Vendar mislijo, da se bo vztra-
jalo na želji, izraženi ob priliki ostavke
Davidovičevega kabineta in se označuje
to tudi v mandatu, kajti edino taka poli-
tika odgovarja mišljenju, zahtevam in volji
večine prebivalstva.

Odgovor radikalov Timotijeviću.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Po tridnevem
posvetovanju je radikalni klub danes do-
poldne sprejel sporazumno sledeč pismen
odgovor na Timotijevićevo ponudbo:

»Sporazumeli smo se, da sestavimo
delovno koalicijsko vlado. Predsedniki ra-
dikalnega kluba izjavljamo, da bo radi-
kalni klub, vodeč računa o potrebah
države in o težkočah položaja, v katerem
se država nahaja, sodeloval v tej vladi in
pomagal pod sledečimi pogoji:

1. Tradicionalna politika radikalne
stranke je negovala odnošaje bratske lju-
bezni in sloge med SHS, kar je z vsem
dosedanjim delom, kakor tudi v svojih od-
ločitvah in pri vseh prilikah tudi javno
manifestirala. Z ozirom na to je osnovni
program dela in politike radikalne stranke
delo za sporazum s Hrvati in popolnoma
soglašamo, da bode to program tudi bo-
doče koalicijske vlade.

2. Kar se tiče delovnega programa v

svoj odgovor na Timotijevićovo ponudbo. V svojem odgovoru vztraja na svojem dosedanem stališču, kakor ga je izrazil k deklaraciji Davidovičeve vlade, in zato izjavlja, da bo tako vlado podpiral, dokler bo delovala v smislu enakopravnosti vseh državljanov in vodila pravično politiko.

SAMOSTOJNI DEMOKRATSKI KLUB.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Danes je samostojni demokratski klub izdal obširen komunike, v katerem skuša dokazati pravilnost svoje dosedanje nasilne politike.

AVDIENCE NA DVORU.

Belgrad, 4. nov. (Izv.) Popoldne sta bila v avdienci na dvoru sprejeta Kosta Timotijević in Ljuba Jovanović. Timotijević je poročal o svojem dosedanem delu ter izjavil, da bo jutri dobil odloka odgovor na odgovor radikalov.

BAKARSKI POSTAJENAČELNIK

Sušak, 4. nov. (Izv.) Davi je bil aretiran v Ogulinu načelnik železniške postaje v Bakru Gulvan, ki je ukradel dnevnik kraljice Marije. Kovček z dnevnikom je bil odposlan v Zagreb, odkoder ga bodo poslali na dvorni maršalat v Belgrad.

Demisija Mac Donaldove vlade.

Baldwin sestavi novo vlado.

London, 4. nov. (Izv.) Po današnji kabinetski seji se je podal ministrski predsednik Mac Donald v palačo Buckingham, kjer je kralju izročil demisijo svojega kabineta. Kralj je demisijo sprejel. Nato je Baldwin sprejel sestavo nove vlade.

Italija.

SKLEPI ITALJANSKE VLADE POVO- DOM PRAZNOVANJA ZMAGE.

Rim, 5. nov. (Izv.) Povodom šeste obletnice zmage se je 3 t. m. sešel ministrski svet. Uvodoma je določil program za slavnostne prireditve. Vojvodo Diaza in grofa Cadorna predloži kralju v imenovanje za armadna maršala, admiral Thaon di Revela pa za velikega admirala. — Istrskim občinam je ministrski svet v pokritje primanjkljajev v proračun dovolil kredit do največ 13.751.000 lir, za javna dela pa tri milijone lir. — Za Zader so odobrili razne ugodnosti in državno pomoč. — Sardinija dobi 1 milijardo lir za javna dela. — Za razširjenje genovskega pristanišča je min. svet dovolil 40 milijonov in za dovršitev vseučiliških zgradb v Padovi 12 milijonov lir; Padova naj postane vredno kulturno središče vseh treh Benečij. Poleg tega je ministrski svet odobril razne druge predloge v prosepah prosvete in gospodarstva.

REVOLUCIONARNA ZAROTA V ITALIJI?

Rim, 5. okt. (Izv.) Režimski listi poročajo o odkritju revolucionarne zarote, ki jo je vodil neki Umberto Bellini s svojim bratom Riccardom. Zarotniki so bili organizirani v društvu »Ljudski prijatelj in so baje razpolagali z znatnim vsotami in orožjem. Vseh zarotnikov je bilo — 500. Stvari nihče ne smatra za resno.

FAŠISTI PROTI KOMUNISTOM.

Rim, 4. novembra. (Izv.) Nacionalna milica je v Travestere zaprla nekaj ljudi, ker so peli pesem »Rdeča zastava«.

FRANCOSKA ZBORNICA.

Pariz, 4. nov. (Izv.) Francoska zbornica se je sestala v tork.

RAKOVSKI V PARIZU.

Pariz, 4. nov. (Izv.) Ruski zastopnik Rakovski je došel v Pariz.

NOV PREDSEDNIK NA KUBI.

London, 4. nov. (Izv.) Iz Havane se poroča: Kandidat liberalne stranke general Gerardo Mahodo je izvoljen za predsednika republike Kube.

ZAPRTE RUDNIŠKE VIŠOKE ŠOLE NA OGRSKEM.

Budimpešta, 4. novembra. (Izv.) Naučno ministrstvo je zaprlo rudniško visoko šolo zaradi napadov na židovske slušatelje te šole.

POVODNI NA NEMSKEM.

Berlin, 4. novembra. (Izv.) Iz zapadne Nemčije prihajajo še vedno poročila o hudih nalivih in o velikih povodnjih. Povodenj je napravila veliko škodo ne samo v Frankfurtu, ampak v vseh mestih ob Majni.

Naše primorsko vprašanje.

»Morje, morje...« so zavpili razveseljeni Ksenofontovi vojščaki, dospevši po dolgih napornih marših preko Male Azije do morja. S tem klicem so hoteli izraziti konec vseh naporov in trpljenja, ker jih je ločilo od domovine »edino — le še morje, ki ga je bilo treba prebroditi. Vse drugače je izrazil svoje veselje, dospevši do morja, srbski junak. Medtem, ko je videl Ksenofontov vojščak v morju samo še zadnjo etapno na potu v domovino, je srbski vojak videl v morju bodočnost in velikost svoje domovine in se je zato z nekim otroškim veseljem pognal sredi zime v morje, hoteč s tem izraziti aneksijo morja za svojo državo. Volja Avstro-Ogrske in Italije, ki sta imeli v Albaniji svoje interesne sfere, je pa bila močnejša od volje srbskega vojaka in ga je zaenkrat še odrinila od morja. Priti je morala šele svetovna morija, Kalvarija za vse Evropske narode, da so po združenju vseh Jugoslovancev kraljevini SHS priznali posest morja.

Morje pa zna ceniti samo tisti, ki ga nima. To je stara in znana resnica, ker se skoro zdi, da nam je posest morskega obrežja vprašanje druge vrste, ker se ravno za to vprašanje bore malo ali nič ne brigamo, namesto da bi vse naše delovanje v tej smeri podvojili, ako ne potrojili. Edino tako si lahko razlagamo, da nimamo še sedaj v šestem letu obstoja države moderno napravljene in urejene morskega pristanišča. Čakali smo pač na milost mogočnikov tega sveta, neupoštevajoč pri tem svojih moči in sil in tega, kar nam je narava sama dala, ker smo vedno upali, da nam priznajo, ako ne Trsta, vsaj Reko. Nesrečni Rapallo in vse druge konference so nam pa prinesle samo razočaranje in par pomolov pri Sušaku. Vsi ti pomoli pa bodo veliko premajhni in ne bodo nikakor odgovarjali vsem našim potrebam in zahtevam, kadar začnemo pravilno ceniti posest morja. S priznanjem teh par pomolov nas hočejo samo še nadalje držati v gospodarski odvisnosti. Kakor pa vsa znamenja kažejo, se rop Trsta in Reke maščuje nad omenjenima mestoma samima in se bodo skoro gotovo še česče kot doslej ponavljali v tržaških in drugih italijanskih listih članki o »citta chee muore«, ako stori vsak izmed nas samo svojo državno in narodno dolžnost. Seveda moramo si zato ustvariti povsem nova pota k morju in reorganizirati v tem pogledu sami sebe. Izdelati in dograditi nam je nujno sušaško, ali pa kako drugo pristanišče v severnem Jadranu, ki bo kos nalogam, ki jih bo stavila na njega bližnja bodočnost. Treba nam je brodom, skladišč, železnic, ki bi vezale naša gospodarska in politična centra po najkrajši poti z morjem. Le tako nam bo mogoče Trst in Reko popolnoma izolirati. Seveda mora iti s tem preokretom roko v roki tudi izboljšanje železniškega prometa in znižanje železniških tarifov, ako hočemo pritegniti v naša pristanišča tudi promet Češkoslovaške, Avstrije, Madžarske. V tem primeru je pa potrebno vsekakor skrajšanje železniških prog oz. razširitev že obstoječih, da bi se tako vršil promet neovirano in nemoteno. Da pa je to potrebno, kaže že dejstvo, da namerava Italija zgraditi predelsko železnico, hoteč z direktno zvezo med Trstom in Avstrijo odvzeti Jugoslaviji tranzitni promet preko Slovenije. Pa tudi iz poročil pogajanj, ki se ravno sedaj vrše v Benetkah med Jugoslavijo in Italijo, sledi, da namerava Italija vtihotapiti med sklepe konference določbe, ki naj bi, poleg že nameravanega odzvetja tranzitnega prometa, našo prekomorsko trgovino in pomorstvo znatno otežile, ako ne uničile, samo da bi s tem rešila Trst in Reko, ki sta postala za Italijo, ki razpolaga z več pristanišči, nekaj balast. Zato bodi posebna skrb naše delegacije in vlade posvečena temu eminentno važnemu vprašanju, da nas ne dohiti drugi Rapallo. Prvi nam je ugrabil 800.000 najboljših sinov, a drugi nam grozi z uničenjem naše gospodarske samostojnosti in neodvisnosti. — Zato bodimo čuječi in oprezn!

Največji interes do najbližje in najcenejše zveze z morjem imamo pa posebno mi v Sloveniji kot najbolj industrializirani del države. Zveze z morjem rabi naš industrialec, a rabi je tudi naš gozd itd. Otresti se nam je zato tujega posredništva tujih pristanišč in tujih parobrodov. Dobitek bi tako ostal doma in ne bilo bi treba tolikim našim najboljšim sinovom hoditi za srečo v Ameriko in Nemčijo, kjer se sčasoma telesno in duševno ubijajo po različnih rudokopih ali pa raznarode. Izseljeniški tok bi se usmeril namesto proti Ameriki proti Jadranu, kjer bi bilo dovolj zaslužka za vse pridne roke. To bi bilo velikega pomena pa tudi za naše Dalmatince, rojene pomorščake, ki bi si na parobrodih kot pomorščaki lahko zaslužili svoj košček kruha. Pa tudi sicer bi s posestvitvijo enega ali več dobrih pristanišč, parobrodov itd. pridobil ves naš narod. Nov svet, novo obzorje bi se nam odprlo, svet bi ne

končal za nas pri Šmarni gori, ker bi bili na ta način prisiljeni stopati v direktne zveze z različnimi producenti in konsumentmi, posvečati bi morali naše znanje pomorstvu in ako bi nam to primanjlovalo, bi se ga morali priučiti. Do surovin bi prišli lažje kot doslej in bi na tak način dvignili našo neznatno industrijo do doslej še neznanne višine. S povečanjem industrije bi imelo pa spet tisoč in tisoč domačega delavstva dovolj zaslužka.

Ker pa stane izgradnja pristanišča, kakor tudi železniških prog velike svote denarja, bi morali delati na uresničenju teh načrtov sporazumno država, trgovske in obrtniške zbornice v državi, zveze industrijev in petičnejši posamezniki, a tudi vsak najmanjši in neznatnejši izmed nas.

Svet je sicer že razdeljen med posameznimi velikimi državami ali pa se bliža k razdelitvi in bi mi s svojo trgovsko in tudi vojno mornarico komaj zavojevali kakšno kolonijo, a nekaj lahko napravimo navzlic temu. Zavojujemo si lahko trg za naše produkte v bližnji Levanti. Les, žito in druge produkte prav lahko začnemo izvažati na lastnih ladjah iz lastnih pristanišč v Levanto in bi s tem večali blagostanje v naši državi in bi lastnim bratom in sosedom, ki morajo sicer v tujino za kruhom, preskrbeli kruha, medtem ko se sedaj drugi na naš račun mastijo.

Pa tudi že sama navzočnost naših parobrodov v tujih državah bi znatno dvignila vpliv in ugled naše države, kar bi se poznalo skoro gotovo tudi na borzi.

Zato moramo vse svoje delovanje usmeriti k morju, k našemu Jadranskemu morju.

Iz zunanje politike.

* Vprašanje Mosula. Svet Društva narodov se je bavil te dni z mosulskim vprašanjem in je začrtal mejo, do katere sega takozvani status quo, ki ga razumevajo Angleži in Turki — obe prizadeti stranki — različno. Angleži so se skušali namreč preriniti kolikor mogoče na severno stran, deloma z naselitvijo nekdanj tam bivajočih kaldejskih kristjanov, zato da bi meli ob Iraku ugodnejšo mejo. Turki so skušali to stvar preokreniti v svojo korist in ni mnogo manjkalo, da bi bilo prišlo do ostrih spopadov in v spornem ozemlju. Sedaj je napravila odločitev Društva narodov prepričanje in oba dela sta se obvezala, spoštovati odlok in v njem določeno mejo. Kakor je razvidno iz natančnih krajevnih navedb, je odlok Društva narodov neke vrste kompromis, ki se znatno približuje zahtevam Turkov. Nova začasna meja zaostaja nekoliko za črto, ki so jo zahtevali Angleži kot severno mejo Iraka. Bistveno se krije s staro severno mejo turškega vilajeta Mosul, ki so ga zasedli Angleži. Če imajo »Times« prav, poteka nova meja (na zapadu) južno od meje starega vilajeta. S tem pa se ni odločeno, komu pripada mosulsko področje. O tem bo odločilo Društvo narodov. Vzpostavljena je tročlena komisija, da pripravi vse, kar je v ta namen potrebno. Kdaj bo odločitev padla, še zaenkrat ni znano.

* Primo de Rivera namerava odstopiti. V Madridu je general Hermosa nedavno ustanovil posebno politično stranko pod imenom »Union patriótica«. Hermosa je sedaj izjavil časnika, da se je nova stranka že pripravila na prevzem vlade. Takoj, ko bo vprašanje Maroka rešeno, se vrne Primo de Rivera v Madrid, ker namerava ob tej priliki odložiti vse funkcije političnega in vojaškega diktatorja. To stranko je ustanovil pravzaprav Primo de Rivera, da bi na ta način kril svoj umik.

* Nemško-francoska pogajanja. Kakor poročajo iz Pariza, prično danes, 5. t. m. ponovno nemško-francoska gospodarska pogajanja. V ta namen je objavil trgovski minister novo listo ekspertov. Doslej jih je bilo 24, nanovo je pa imenovanih 92. Zastopani so zlasti sledeči predmeti: agrarni proizvodi, vino, konjak, bombaž, tekstilije, barve, usnje in les. Imenovani so za strokovnjake tudi referenti za splošna gospodarska vprašanja, med njimi generalni tajnik zveze strokovnih organizacij (C. G. T.) Leon Jouhaux.

Beleške.

»Jutro« Macafizelj je dobil svoje »brihtnostno vredno kost. Le našemu večernejšemu tiskarskemu škratcu se ima namreč zalhaliti — kakor javljamo že na drugem mestu — da ni že včeraj izšel cel popravek g. Erjavca samega, zato se danes »Jutro« globokomunni učenjaki res lahko samozavestno trkajo na prsa, da vedo — klobuk doli pred toliko učenostjo — kdaj je bil rojen in kdaj je umrl — Preseren. Posekajo res vsakega samostojnika. Vendar tako daleč pa učenost iz »Jutro« dežele vendarle ne seže, da bi bila vstanu zaslediti tudi druge napake glede »Glasnika«, ki jo je tudi popravil g. Erjavec že sam. Sicer pa Erjavčeva ugotovitev v polnem obsegu drž, kajti če navaja »Jutro« kot protidokaz sebe, vendar ne bo vzel tega nihče resno, saj tega batina-

škega revolverja menda niti njegovi lastni gospodarji ne smatrajo za slovenski ali pa celo kulturni list. V ostalem pa vemo, kam moli pes taco. »Jutro« in njega kulturni reprezentant Macafizelj ne moreta in ne moreta preboleti Erjavčevih »Slovenec«, ki so izšli pred kratkim v češkem prevodu in ki so dosegli na Češkem toliko pozornost in tak uspeh, kakor doslej še nobena slovenska knjiga. Seveda parasitoma na vseučiliškem, plebičnem in svinčenem fondu, ki mislijo, da imajo monopol informirati inozemstvo o Sloveniji, je ta prekrasen uspeh — blamaža, mi pa od srca želimo g. Erjavcu in njegovemu delu tudi pri nadaljnjih prevodih še mnogo, mnogo takih »blamaž«.

Dr. I. Lah je čutil zopet potrebo nekoliko poreklamirati za svojo osebo. Mi bi se s tako neokusno samohvalno ne pečali, da mož tudi vsepnek ne zavija in da ne bobna te neokusnosti sedaj vse »napredno« časopisje še naprej. Konstatiramo resnici na ljubo, da g. Lah ni dobil zahtevanih sinekur, ker ni imel — izpitov. Ko mu merodajni gospodje teh niso hoteli podariti, se je končno ponižal in jih naredil, toda — ojoj! — zahtevane službe so zopet dobili boljše kvalificirani in starejši prosilci, kar je za g. Laha seveda — krivica. Je pač tako, da pri nas v Sloveniji vsaj deloma še veljajo pozitivni zakoni in da Macafizeljevo izpričevalo še ne poseka vseh drugih. Kaj je že dejal pesnik Machar o narodnih mučenikih?! Kakšne nagrade naj zahtevajo za svoja preganjanja ducati štajerskih in koroških duhovnikov. Nekateri ljudje so res sila domišljavi.

Neprekosljivi so le

EXCELLA
šivalni stroji.

Nedostopni v konstrukciji in materialu. Izredno nizke cene. Ogledajte si jih pred nakupom. J. GOREC, Ljubljana. Palača Ljubljanske kreditne banke.

Dopisi.

Št. Jernej na Dolenjskem. Kmetska Zveza v Št. Jerneju je dobila od vinogradnikov seznan vina, ki ga imajo za prodati. Vino je belo in rdeče. Cena po kakovosti od 25 do 28 kron. Kupec naj se obračajo za informacijo na Konzumno društvo v Št. Jerneju, ki bo pri kupnji radevolje posredovalo. Priložiti je znamko za odgovor.

Tržič. Vincencijeva konferenca v Tržiču priredi v nedeljo 9. novembra 1924 dobrodelno loterijo. Dobitki so zelo praktični: več voz drv, nekaj žakljev krompirja, več parov čevljev, jabolka, moka in drugo. Dobitkov je toliko, da pride na vsakih deset srečk en dobiček. Srečke se prodajajo v trafikah gospe Fride Ahačič in stanejo po 2 Din. V nedeljo 9. novembra bodo v našem domu izžrebani dobitki pri dobrodelni prireditvi, ki se začne ob štirih popoldne. Najprej nastopajo gojenci sirotišča in zavetišča in izvajajo več prav zanimivih točk, nato bo kratka igra in končno žrebanje. Izžrebane srečke bodo prihodnji dan napisane na deski pri Sv. Andreju. Čisti dobiček te loterije je namenjen za naše sirotišče in zavetišče na »Skali«.

Colomba Ceylon Tea
presega po svoji izborni kakovosti vse druge znamke

Primorske novice.

p S Sv. Gore pri Gorici. Kakor pri vsaki romarski cerkvi, tako se bliža tudi na Sv. Gori letošnja romarska sezona svojemu koncu. Udeležba je bila celo poletje jako lepa. Nedeljo za nedeljo je prihajalo več tisoč vernih Slovencev na ta priljubljeno kraj molitve; Furlanov je bilo vsakrat le nekaj sto, Italijani pa jako redki. Največ je bilo romarjev na Mali šmaren, ko se jih je nabralo do devet tisoč. Med najpomembnejše letošnje romarske dneve na Sv. Gori pa moramo prištevati 12. avgust. Ta dan je bil namreč na Sv. Gori tabo slovenskih fantov. Od blizu in daleč so prihitali mladeniči se pokloniti Brezmadežni. Nabralo se jih je čez tri tisoč in z drugimi častilec Marijinimi je naraslo število vseh romarjev do 4500. Tu so fantje pobožno molili, prejeli sv. zakramente in se vedli — kakor se spodobi na sv. kraju — povsem vzorno, da niso imeli poslani karabinierji nobenega posla. Ob pol deveti uri zjutraj omenjenega dne je imel na prostoru stare bazilike voditelj romanja dr. M. Brumat sv. mašo in pridigo, v kateri je navduševal in klical mladeniče k središču življenja — k Evharistiji. Med sv. mašo je kaj lepo prepeval solkanski pevski zbor. Glavno sv. opravilo pa je bilo ob pol 11. uri Sv. mašo je imel slovenski frančiškan P. Rupert, pri kateri je nastopil znani goriški oktet pod vodstvom večšega solista g. J. Bratuza. Propoved pa je imel gosp. Terčelj iz Gorice, ki je v vznesenih in navdušenih besedah slikal pravo junaštvo in zvestobo vitezov Marijinih. In naravnost pretresljiv je bil trenutek, ko je propovednik konce svojega izborne zasnovanega govora zaklical zbranim tisočerim mladeničem, naj kot pravi vitezi ščitijo vedno in vsepovedno, družino in slabotne. Koncem slavnosti

Dr. OETKER-jev

vanilin sladkor

Dobi se povsod ali pa pri

Josip Reich, Maribor

je vodstvo romanja v imenu vseh zbranih fantov poslalo brzojavno častitko g. knezo-nadškofu ob njegovi 70. letnici. Pri novi cerkvi na Sv. Gori je sedaj dovršen zunanji zid pri stranskih ladijah. Na spomlad se bodo zidali stebri, ki bodo z oboki zvezani in nosili stene srednje ladije. Pri novem velikem samostanu pa je dograjeno pritličje in prvo nadstropje do stropa. Ker so zadnji čas najeli več delavcev in zidarjev, je upanje — ako ne bo slabo vreme preveč nagajalo — da bo konvent še to leto pod streho.

Banka Adriatica. V posle banke Adriatica je zapletena tudi tržaška Anglo-Austrian Bank, ki je v posesti večje množine vrednostnih papirjev, ki so bili last banke Adriatica. Odvetnik Benedetti se je obrnil na pristojne oblasti, da preprečijo, da ne bi A.-A.-B. teh papirjev prodala.

Biskup dr. Josip Lang †.

V soboto 1. t. m. je umrl po dolgi in težki bolezni v 67. letu svoje starosti posvečeni škof alabandski msgr. dr. Josip Lang, generalni provikar zagrebške nadškofije, varaždinski arhidijakon, kanonik zagrebškega kapitlja in predsednik hrvatskega katoliškega narodnega saveza.

Blagi pokojnik je bil rojen v Bregi 25. januarja l. 1857, v mašnika je bil posvečen l. 1883. Od svojih mladih let pa do pozne svoje starosti je živel v revščini, ker je vse, kar je imel, razdelil med reveže.

Bolehal je že dolgo na srcu. Držal pa se je vedno še krepko, nazadnje pa ga je težka bolezen le prisilila v posteljo. Maševal je po izrečnem dovoljenju le še doma na svojem privatnem oltarju. Pretekli petek se mu je pa stanje tako poslabšalo, da se je moral dati prevideti. Umrl je baš v trenotku, ko si je dal meriti toploto. Nadškof dr. Bauer, ki je bil takoj obveščen o smrti svojega pomočnika, je dal njegovo truplo prepeljati v nadškofijski dvorec, kjer je hodilo pokojnika kropiti na tisoče ljudi.

Pogreb pokojnega škofa se je vršil večerj dopoldne. Pogreba se je udeležilo nad 6000 ljudi; poleg teh je stal od stolne cerkve do pokopališča gost špalir gledavcev. Pri pogrebu je bila zastopana pokrajinska uprava, vojaška oblast, kulturna društva, redovništvo in svetna duhovščina. Pogreba so se udeležili tudi ljubljanski škof dr. Jeglič, mariborski škof dr. Karlin, sarajevski nadškof dr. Šarič, belgrijski nadškof Rodić, banjaški škof fra Josip Jerić, apostolski administrator dr. Budanović, vojni vikar Ferdo Rožič. Papežev nuncij nadškof Pelegrinetti je poslal sožalno pismo. Ob 10. dopoldne so dvignili krsto in jo prenesli v nadškofijsko cerkev, kjer je nadškof dr. Bauer opravil cerkvene obrede in imel nato v srce segajoč govor v spomin pokojniku. Nato se je razvil spreved, ki je krenil na pokopališče. Ob grobu sta govorila v slovo pokojnemu škofu nadškof dr. Šarič in v imenu družbe sv. Vincencija Pavelskega uradnik Popović.

Dnevne novice.

Duhovniške vesti. Umeščen je bil v nedeljo, dne 2. novembra t. l. Jernej Hafner na podeljeno mu župnijo Stari trg pri Ložu. Premeščeni so bili kot kaplani: Ivan Knafelj iz Škofje Loke v Dolenjo vas pri Ribnici, Kek Franc iz Dragatuša v Škofjo Loko in Ivan Raztresen iz Dobruče v Toplice pri Nov. mestu. Nameščena sta bila kot kaplana: duhovnik Franc Lambert Ramšak v Dragatušu in novomaški Ivan Lončar v Dobruči.

Č. g. župnik Jernej Hafner, ki je bil 3. nov. instaliran na župnijo Stari trg pri Ložu in je danes odšel tja, je prosil za objavo sledečega obvestila: »Vzile najboljše volji mi je bilo vzprijeti neodložljivega poklicnega dela in pomanjkanja časa nemo-goče, da bi se osebno poslovil od vseh korporacij in spoštovanih oseb, kakor zahtevajo družabni predpisi in dolžnost hvalečnosti. Zato tem potom prosim vse, da mi blagohotno vproste tudi to zamudo; vse najpri-srčneje zahvalim za izkazano mi pomoč in zaupanje pri sodelovanju v raznih občekoristnih akcijah; vse prosim nadaljnje obklonjenosti v prid ljudskim koristim v mojem novem delokrogu; vsem kličem hvaležni: z Bogom! In na svidenje ob prvi priliki! — Udam! Jernej Hafner.

Volitev župana v Sodražici. V nedeljo, dne 2. novembra so volili v Sodražici župana. Izvoljen je bil Fr. Stupica, pristaš SLS.

Žepni koledar Jugoslov. Kmetске zveze prodajajo v Ljubljani: Nova Založba, Kongresni trg, Gajšek Ivan, Sv. Petra cesta, trgovina Ažman, Šolski drevored ter Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo. Dobiva se tudi v tajništvu Jugoslov. Kmetске zveze, Jugoslovanska tiskarna. Cena 10 Din.

Smrtna kosa. Dne 4. novembra 1924 je umrl v Loškem potoku pri Ribnici g. Ivan Bartol, posestnik na Hribu št. 58. Pokojnik je bil daleč okoli znan kot poštenjak in dober gospodar. Star je bil 75 let, več let je bil župan in ključar v Loškem potoku. Bil je mož, ki je vžival splošen ugled in spoštovanje in zvest somišljenik SLS. Večni pokoj njegovi duši! Domačim naše sožalje!

Z Dolenjskega. (Nesreče.) V Škocjanu pri Mokronogu se je ponesrečil s kolesom dne 20. oktobra orožnik Jože Stupnik. Zadel je v neko hišo in si zlomil roko ter poškodoval na glavi. — V Radohi pod Gorjanci je 27. oktobra delavcu Jakobu Zoretu padel hlood na nogo in mu jo zmečkal v kolenu. — V Zburah pri Smarjeti je pastirja Martina Bajca udaril konj po glavi, tako da mu je izbil oko. — Na Sušicah pri Toplicah je užitkar Jože Avgustin hotel narediti iz dinamitne patrone užgalnik za bencin. Patrona je bila stara baje že 30 let, a se je strelivo kljub temu vnelo in možu težko poškodovalo roko.

Vlom v Beli cerkvi. V trgovino bratov Vinka in Franca Bevca so vlomili v noči od 28. na 29. oktobra in odnesli nekaj drobiža in manufakturnega blaga v skupni vrednosti okoli 5000 Din. Pokradli bi še več, a se je gospodar zbudil in tatove, ki so prišli v trgovino, ne da bi se moglo opaziti kako, prepolil.

Kako in kašno izkušnjo bodo morali delati poštini in brzojavni pripravniki. Vse osebe I. in II. kategorije dela državne strokovne izkušnje pri poštini in brzojavnem ministrstvu v Belgradu. Ostalo osebje ministrstva dela izkušnjo v ministrstvu, osebje III. kategorije in zvaniki ravnateljstva in njegovih ustanov pa pri ravnateljstvu. Dan izkušnje določi predsednik komisije, kakor hitro se prijavi za izkušnjo I. in II. kategorije najmanj trije kandidati, za izkušnjo III. kategorije in zvanikov pa najmanj pet kandidatov. Točen razpored izkušnje se naznani prijavljenim kandidatom najmanj 15 dni pred izkušnjo. V ministrstvu ste dve izpraševalni komisiji, in sicer komisija za izpraševanje kandidatov I. kategorije, ki ji je prvosodnik generalni direktor in pa komisija za izpraševanje kandidatov II. kategorije, kateri načeluje pomočnik generalnega direktorja. Za izpraševanje III. kategorije in zvanikov je pa izpraševalna komisija pri poštinem ravnateljstvu in ji načeluje ravnatelj. Vsak kandidat mora ob priliki prijave plačati nagrado za člane komisije, ki znaša za uradnike I. kategorije 150 Din, za uradnike II. kategorije 120 Din, za uradnike III. kategorije 100 ter za zvanikičnike 60 Din. Izkušnja je javna. O uspehu izkušnje se izda izpričevalo, ki mora biti kolkovano s 30 Din. V izpričevalu se vpiše ocena: naredil soglasno, naredil z večino glasov, ni napravil. Prvosodnik komisije obvesti preceje kandidata o uspehu izkušnje. Kandidat, kateri ni napravil izkušnje ali je od nje odstopil, se sme po 6 mesecih za izkušnjo ponovno prijaviti, drugič pa najmanj po 3 mesecih. Dokler kandidat ne napravi izkušnje, se ne more prevesti v pomožno skupino svoje kategorije. Prednost za imenovanje v najnižjo pomožno skupino imajo pri enakih pogojih oni kandidati, kateri so izkušnjo napravili soglasno. Kandidat za državno strokovno izkušnjo za prehod iz pripravne v pomožno skupino II. in III. kategorije in kategorije zvanikov: se more prijaviti v tretjem službenem letu. Prijave se pošiljajo običnemu odseku ravnateljstva preko svojega neposrednega načelnika. Prijava mora biti kolkovana z 20 Din. V njej mora kandidat točno označiti, katero izkušnjo hoče delati. Podpisati se mora s polnim imenom (ime in priimek) ter pristaviti začetno črko očetovega imena, potem kraj službovanja, čin, kategorijo, skupino in stopnjo osnovne plače. Prošnji se priloži potrebna vsota denarja v gotovini za nagrado izpraševalcem. Vprašanja se razdele kandidatom napisana. Iz vsakega predmeta morajo biti na lističu po tri vprašanja. Ako kandidat ne more odgovoriti na ta vprašanja, se mu dovoli novo vprašanje iz tistega predmeta. Ista vprašanja se ne smejo ponavljati za ostale kandidate. Oni uradniki in zvanikičniki, kateri imajo višjo izobrazbo, kakor za ono kategorijo, v kateri služijo in pa oni uradniki, kateri so izvršili višjo poštino in brzojavno šolo, so izkušnje deloma oproščeni. O vsem tem odločuje izpraševalna komisija. Telefonskim uslužbencem, kateri imajo šolsko izobrazbo za III. uradniško kategorijo, se priznava telefonska izkušnja, ki so jo napravili pred 1. sept. 1924, kakor enakovredna državni strokovni izkušnji, ki se zahteva za III. kategorijo.

Rop pri Banjaloki. Ivan Vidmar iz Mlake pri Kočah se je vračal z vozom iz Dolnice proti svojemu domu. Na cesti med Banjaloko in Koravo sta ga nenadoma napadla dva moška in ga oropala. Vzela sta mu zlato uro z dvojnimi pokrovom, zlato veržico ter denarnico z vsebino 262 Din in dva 1 dolarska bankovca. Skupna škoda 5000 Din. Napadalcu sta kolikor toliko znana in sta se malo pred napadom še peljala z Vidmarjem.

Usodni teden v Novem Sadu. V času od preteklega ponedeljka do sobote beleži Novi Sad celo vrsto usodnih slučajev. Trgovce Stojanovič je padel iz tramvaja in je umrl; drugega dne se je vrgel pod tramvaj neki siromak in je bil pri priči mrtve. Tretjega dne se je vršila usodna rabuka med oficirji in civilisti. Naslednjega dne so ekshumirali truplo pokojnega Baraćanina, ker državno pravdušnost sumi, da je bil zastrupljen. Petega dne se je neki konj pri padcu zaletel v človeka in ga ubil. V bioskopu je padla mlada žena, zadeta od srčne kapi, in je takoj umrla. V soboto si je vzel življenje trgovec Jovan Somar.

Zenitovanje v Vojvodini. Novosadska »Zastava« piše: »V Temezinu je bila nedavno svatba, kakor je že v Bački ne pomnijo

niti najbolj razkošni Svabi. Josef Müller je dal svoj hčerko Rozo za ženo sinu Franca Fischerja. Za ženitovanje so kuhali in pekli tri dni pred poroko. Veseli gostje so »spravili pod strehce: 2 svinji, 2 teleti, 180 kokoši, 20 rac, 10 gosi, 32 tort, 3000 slaščic, 25 litrov desertnega in 650 litrov namiznega vina. Zenitovanje je trajalo tri dni.

Ne samudite ugodne prilike! Radi opustitve trgovine se prodaja vse manufakturno blago pri trvdki Jos. Bedrač, Aleksandrova 12, po vsakih sprejemljivih cenah. Velika izbira modnega blaga, križatega in črtatega za kostume in krila, posebno nizke cene v angleških šifonih in platnu za rjube. Posebna nakupna prilika za p. n. državne in privatne uradnike. 6769

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mojač.

Če »Jutrovo« kulturo pobezaš...

Štajerske novice.

Š Mariborske vesti. Za začasnega sekundarja v mariborski splošni bolnici (oddelek za notranje bolezni) je imenovan g. dr. Alfons Wankmüller. — Za začasnega voditelja mariborske moške kaznilnice je bil imenovan okrajni sodnik g. Vrabl, ker morejo biti po predpisu voditelji kaznilnic le juristi s sodnijsko prakso. Dosedanji ravnatelj zavoda g. Julij Fischer je dočeljen kaznilnici v Ljublji. — Danes, 5. t. m. ob 20. uri se vrši v klubskih prostorih »Pri zamorc« odbora seja mariborskega Radio-kluba. — Na glavni skupščini »Društva tobačnih trafikantov« v mariborski oblasti je bil izvoljen sledeči odbor: Franc Geč, predsednik, Miloš Gnuš, podpredsednik; Franc Kopina, tajnik; Anton Golež, blagajnik. Odborniki: Filip Hauptmann, Karol Sakob, Franc Belle, Rudolf Niefergal in Andrej Muršec. Namestnice: Leopoldina Nerat in Amalija Strauss; računsko preglednika: Štefan Renčelj in Anton Tončič. — Lastnik kavarna »Promenada« g. Matz je ustrelil v Tivol pri Mariboru krasnega jelena, ki je tehtal 40 kg. Pač redka lovska sreča! — 74 letna zasebnica Marija Gaber je padla na dvorišču hiše Koroška cesta 22 tako nesrečno, da je bila na mestu mrtva.

Koledar Jugoslovanske kmetске zveze se dobi v Mariboru v Prodajalni Cirilove tiskarne, Aleksandrova cesta 6. Organizacije naj ga naročajo pri tajništvu SLS v Mariboru, Aleksandrova c. 6.

Občni zbor podruž. Kmetijske družbe v Ljubljani.

Občni zbor podružnice Kmetijske družbe v Ljubljani je bil sklican prvotno na dan 19. oktobra, a je bil nesklepčen, ker ni bilo v smislu pravil navzočih dovolj vpisanih članov. Načelnik podružnice g. Rohrman je nato sklical ponoven občni zbor snoči ob 8. uri v sejno dvorano Kmetijske družbe v Ljubljani. Tega občnega zbora se zopet ni udeležilo zadostno število podružničnih članov, vsled česar je g. načelnik Rohrman takoj pri otvoritvi konstatiral nesklepčnost občnega zbora. Nato se je oglašil k besedi g. dr. Ivan Stanovnik, ki je poudaril, da ne glede na nesklepčnost današnji občni zbor tudi ni pravilno sklican v smislu § 30 društvenih pravil, ker ni bil 14 dni poprej objavljen v listu »Kmetovalec«. Razen tega bi se moral ta občni zbor vršiti 2. novembra, kakor je bil določil sedanji vladni komisar in je bilo sklicanje za ta dan objavljeno v družbenem glasilu »Kmetovalec«. Gosp. Bukovec je pričel nato čitati samostojne pritožbe, s katerimi je hotel suprirati nesklepčnost občnega zbora. Načelnik gosp. Rohrman je izjavil, da odlaga predsedstvo in konstatiral ponovno nesklepčnost občnega zbora. Predsedstvo je prevzel g. nadzornik Gombač. G. dr. Stanovnik je zahteval ponovno konstatacijo, da občni zbor ni sklepčen. Pri poimenskem glasovanju se je ugotovilo, da je bilo navzočih le 42 društvenih članov, vsled česar občni zbor ni bil sklepčen. G. Ogrin je ugotovil, da vsled nesklepčnosti ne moremo dalje zborovati, na kar se je razvil v dvorani političen pomenek med člani JDS in SKS, katerega so se s posebno živahnostjo udeleževali: g. Jože Turk, Peter Šterk, gostil-

ničar Kavčič, Makso Hrovatin in tajnik Bukovec, ki so nameravali kandidirati kot delegati ljubljanske podružnice in so pred pričetkom zborovanja razdelili volilne listke s svojimi imeni. Ljubljanski samostojni demokratje so na sinočnjem zborovanju ponovno pokazali, da jim ni za red, pravico in zakon, temveč le za politično izrabljanje gospodarskih organizacij. Ljubljanski člani podružnice Kmetijske družbe so s svojo odsotnostjo protestirali proti nameri, da se zanaša s strani gg. Turka in Bukovca politika v Kmetijsko družbo, zato je ostal tudi večerajnji občni zbor nesklepčen v veliko žalost gospodov kandidatov za delegate. G. Turk, častitamo! —

Podpirajte slovenske dijake v Pragi.

Podpisano »Podporno društvo za slovenske visokošolce« v Pragi, ki je letos dovršilo 23. leto svojega delovanja, opozarja slovensko javnost na izredno težki položaj slovenskih dijakov v Pragi. Večina njih ne dobiva z doma zadostnih eksistenčnih sredstev. Da bi dijak s kakim delom svoje dohodka v potrebi meri dopolnil, je tukaj izključeno, ker bi sicer ne mogel svojih izpitov redno polagati. Prvotno je le naše društvo podpiralo slovenske dijake. V šolskem letu 1919/1920 je bilo v Pragi že toliko naših dijakov, da so si mogli ustanoviti posebno, izključno ekonomsko »Slovensko dijaško zadrugo« v Pragi. »Podporno društvo« je radovoljno prepustilo vse nabiralno delo v Jugoslaviji tej zadrugi, da bi mogel biti njegov uspeh čim večji, in se je omejilo na nabiranje v češkoslovaški republiki. Uspehi zadruge so bili dobri in njeno poslovanje je vse hvale vredno.

Ali v zadnjem času so prispevki v prid »Slovenske dijaške zadruge« prenehali, nabiralna akcija, ki jo je zadruga med počitnicami izvedla, je bila brezuspešna, tako da bodo sredstva zadruge v najkrajšem času popolnoma izčrpana. Podporno društvo pa tudi ne razpolaga z zadostnimi rezervami in njegovi prejemki so napram veliki potrebi le malenkostni. Pomoči s tretje strani pa ni pričakovati.

Zato se obrača podpisano društvo na vso slovensko javnost z nujno prošnjo, da omogoči nadaljnje delovanje zadruge, in prosi posebno svoje ustanovnike in druge dobrotnike, da bi z istim zaupanjem, ki so ga vedno imeli napram podpornemu društvu, sedaj in tudi v bodoče prispevali »Slovenski dijaški zadrugi« v Pragi. Ta razpošilja baš te dni prošnje za podpore. Prosim vse one, ki prejmejo take prošnje, da bi jih smatrali za popolnoma utemeljene, in da bi jim ugodili v čim večji meri in v najkrajšem času.

Za odbor »Podpornega društva za slovenske visokošolce« v Pragi:

L. Cvetnič, tajnik. Dr. Volkar, predsednik.

Ljubljanske novice.

SOCIALNO SKRBSTVO MESTA LJUBLJANE.

Ze pred vojno je delovalo pri nas več dobrodelnih društev, ki so skrbela za razne uboge. Pojavljali so se začetki socialno-humanitarnih organizacij, ki so bile po večini prostovoljne. Pojavile so se tudi nekatere uradne tozadevne organizacije, katerih delovanje je pa bilo nepopolno in zelo pomanjkljivo, vsled česar tudi niso dosegle tega uspeha, kakor so ga nameravale. Glavno delo socialnega skrbstva je pa počivalo v privatnih organizacijah, v katerih so se posamezniki z veliko požrtvovalnostjo posvetili temu delu. Mesto Ljubljana je imelo pred vojno svojega ubožnega referenta ter je žrtvovalo v ta namen velike vsote. Dasi je bilo že pred vojno dovolj bede in uboštva, vendar nas je šele vojna naučila in pokazala vse grozote uboštva. Posledice vojne so pa bile za večino slojev katastrofalne in število bednih je naraslo tako, da je bila nujna pomoč potrebna. K tem posledicam so se pridružile še gospodarske nepravilnosti in tudi prekrat je razrušil marsikatero rodniško življenje.

Po prevratu je bil klic po socialnem delu močnejši. Dano je bilo geslo, da se mora vse socialno skrbstvo poddržati. Izvedene so bile številne tozadevne državne organizacije, toda po petih letih tega dela vidimo, da je uspeh državnega socialnega skrbstva minimalen in da je vse to delo pred likvidacijo.

Za današnje razmere so potrebne pri socialnem skrbstvu velike vočje vsote, kakor pred vojno. Vsled tega je nujno potrebno socialno skrbstvo organizirati pod enotnim vodstvom, da se zamore z danimi sredstvi doseči čim večji uspeh. Posamezni služaji socialnega skrbstva zahtevajo skoro povsod takojšnjega posredovanja in individualne rešitve. Vsled tega mora biti cela organizacija tudi temu primerno izvršena. V tem oziru so zlasti v velikih mestih neobhodno potrebni mestni socialni uradi, ki se zamorejo pečati s socialnim skrbstvom s potrebno hitrostjo in takojšnjo rešitvijo posameznih slučajev, opirajoč se pri tem na poznanje razmer v dotičnem okraju.

V tem oziru je storilo mesto Ljubljana prvo potreben korak ter si ustanovila vsem

zahtevam odgovarjajoč socialni urad. Že leta 1922 je bil ustanovljen socialni urad, občinski svet je pa v svoji seji dne 16. oktobra 1923 sprejel pravilnik socialno-politične uprave mestne občine ljubljanske, ki ureja ureditev socialno-političnega urada. Pravilnik odgovarja vsem zahtevam socialnega skrbstva ter je razdeljen v tri dele in sicer: 1. splošni del, 2. posebni del in končne določbe. Socialno-politične zadeve mestne občine ljubljanske vodi občinski svet mesta Ljubljane po svojem socialno-političnem uradu mestnega magistrata. Socialno-politični odsek sestoji iz 9 članov, ki sklepajo v okviru obstoječih zakonov in sklepov občinskega sveta v vseh zadevah socialne politike. V važnih vprašanjih ima odsek pravico pritegniti strokovnjake v socialnih vprašanjih in zastopnike dobroteljskih in strokovnih organizacij. Da se izvede načelo samouprave na polju socialne politike, se ustanove posebni sveti, v katere volijo zainteresirani sloji svoje zastopnike za poslovanje dobo občinskega sveta. Sestavo in delokrog teh svetov določa poseben pravilnik. Vse posle socialnega skrbstva pa izvršuje socialno-politični urad mestnega magistrata. Ta se deli v 5 oddelkov, katere vodijo posebni referenti. Vodstvo urada je v rokah načelnika. Urad ima sledeče oddelke: 1. ubožni oddelek, 2. mladinski oddelek, 3. delavski oddelek, 4. stanovanjski oddelek, 5. pravovarstveni in posredovalni oddelek. V drugem delu pravilnika so določene naloge teh oddelkov.

Mestna občina ljubljanska skrbi v izdatni meri za revnejše sloje, kar najlepše dokazujejo sledeče številke. V tekočem letu je uživalo stalno mesečno podporo do 1000 oseb (odraslih in otrok) v znesku 30—100 dinarjev mesečno. Vse redne podpore so določene v proračunu, za odrasle v znesku 530 tisoč dinarjev, za otroke v znesku 112.800 dinarjev. Izredne podpore je uživalo 295 domaćinov in 53 tujih ter so določene v proračunu z zneskom 65.000 Din za odrasle in 20.000 Din za otroke. Ubožni oddelek socialno-političnega urada je izdal v tekočem letu 2346 ubožnih listov ter odpravil 217 oseb z blagotvorno vožnjo. Ubožcem se nakazuje tudi obleka in obutev v naravi ter je v to svrhu določena vsota 100.000 Din. Oni ubožci, ki niso sposobni za sprejem v mestno zavetišče, se oddajo v hiralnico, kjer plačuje mestna občina vse stroške. V to svrhu je določena podpora 10.000 Din. Pri mestni občini ljubljanski dobivajo stalne podpore samo oni ubožci, ki so pristojni v mesto Ljubljana, medtem ko se daje drugim podpora samo na račun njihovih občin. Za vsakrbo onemoglih je določeno mestno zavetišče v Japljevi ulici, pri katerem znašajo letni oskrbni stroški 1.182.979 Din. V zavetišču je stalno 170 do 200 oskrbovancev, ki imajo v zavodu popolno oskrbo. Bivše mestno zavetišče na Karlovski cesti je bilo opuščeno, ker poslopje ne odgovarja svojemu namenu ter je tam nastanjeno ca 30 ubogih rodbin. Za revne šolske otroke je določena podpora 60.000 Din, iz katerega zneska so se nakazovale ubogim otrokom šolske potrebščine. Mestni magistrat je prevzel v svojo oskrbo dnevna zavetišča za revne šolske otroke na Prulah, v Florjanski ulici, Šiški in na Kodeljevem, za katere znašajo letni stroški do 200.000 Din. Poleg tega imajo mestni ubogi brezplačno zdravljenje na mestnem magistratu ter brezplačna zdravila, za kar se izda letno do 25.000 Din. Za brezposelne delavce je določena podpora v znesku 150.000 Din. Te podpore se delijo po posebnem pravilniku za podpiranje brezposelnih delavcev, katerega je odobril občinski svet dne 14. aprila 1924. Iz tega je razvidno, v kako izdatni meri skrbi mestna občina za mestne uboge, zlasti pa je razvidno, da je nočni davek, ki se pobira v gostilnah, dosti premajhen za kritje vseh izdatkov za mestne uboge.

Ij Borštnikov spomenik. Včeraj dopoldne so postavili pred opernim gledališčem na začasnem lesenem podstavku doprnski kip priznanega in priljubljenega umetnika-igralca Borštnika. Doprnski kip je iz kamna in je jako lično in lepo umetniško delo.

Ij Podružnica Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani namerava obdariti za Božji revno deco vojnih žrtev. V ta namen pozivlja svoje revne (redne) člane in članice, da prijavijo svojo deco v društveni pisarni Sv. Petra vojašnica in sicer od 5. do 7. novembra med 4. in 6. uro popoldne. Na poznejše prijave se ne bo oziralo. — Odbor.

Ij Za koroškega dijaka medicince, vse-skozi odličnjaka, iščem v Ljubljani do-brotnika, ki bi mu nudil hrano event. za instrukcijo. Ljubezne ponudbe na prof. dr. Rožmana, Sv. Petra c. 80.

Ij Umrli so v Ljubljani: S. Terezija Špa-rovec, bolniška sestra, 70 let. — Elizabeta Bajt, ključavničarjeva hči, 4 leta. — Ivana Basej, novorojenka, 1 dan. — Justina Sušec, zasebnica, 36 let. — Andrej Merzin, občinski ubožec, 65 let. — Martin Klopčič, posestnik, 46 let.

Ij Tedenski zdravstveni izkaz. V času od 26. oktobra do 1. novembra 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 21, naknadno prijavljena 4 rojstva; umrlo je v tem času 22 oseb, od tega 8 tujcev. Vzrok smrti v 2 slučajih jetika, v 1

pljučnica, v 1 škrlatica, v 1 možganska kap, v 2 srčna hiba, v 3 rak, ostalo drugi naravni smrtni vzroki. — Tekom gori navedenega časa ni bil prijavljen noben slučaj nalezljivih bolezni.

Ij Pretep v gostilni. Poštni poduradnik Karol Weis je precej vroče krvi; ali se stepe za orjunske »ideje« ali za nacijo, vsako pri-liko seveda spretno uporabi, včasih se pa stepe kar mimogrede in pravi drugi dan, da za vse prav nič ne ve. No, v gostilni se kaj ta-kega prav lahko zgodi. Predvčerajšnjim je v opoju Kaffjevega vina Karol postal zopet bojevit in čez mero dovtipen; je pa junak in se ni ustrašil treh bratov Breskvarjev. Da bi se pa le zasigural pred morebitnim po-razom, je okrenil brata Breskvarja in ga na glavi precej močno rani. V prepiru in v pre-temu je vino imelo seveda tudi svojo besedo. Zaključil pa je vse skupaj stražnik.

Ij Skesan tat. Karol Vidic je delal pri lesnem trgovcu Zupanu na Dovjem. Pristu-dilo se mu je delo, 20. julija je pobegnil, prej pa še pogledal v delavsko koč, če ni morda zanj kaj primernega in za popočitno priprav-nega. No, privoščil si je zlato dolgo verižico, vredno 500 Din in šel po svetu. 31. avgusta se je zatekel v hlev trgovca Hočevarja pri Turjaku. Omamilo ga je kolo in hajdi z njim po svetu. Kolo je bilo vredno 1500 Din. Mo-žakar je izginil in zastoj so bila vsa poiz-vedovanja za njim. Radi sličnih »dobrih del«, ga je že od dalj časa zasledovalo sodišče. Ko je pa možakar doznal, da je poizvedovanje za njim le prenapeto, se je skesano in po-nižno sam javil včeraj pri tukajšnji policiji.

Ij Drago maščevanje. Rudolf Cerar, brez-poselni uradnik, doma iz Moravč, je v kavar-ni Zvezda že znan kot nadležen zastojkar. Predvčerajšnjim je zopet lovil v kavarni Zvezda svojih žrtev; natak, da oprosti go-ste od nadležnega zastojkarja, je Cerarja hotel odpraviti iz kavarne, za kar se je pa korenito maščeval. Udaril je z roko po veliki šipi okna tik vhoda, je razbil in s tem po-vzročil nad 4000 Din škode. Pri udarcu si je seveda znatno obrezal tudi roko. Obvezal ga je policijski zdravnik dr. Avramovič.

Ij Čudna pota. Včeraj okrog pol 7. zve-čer je stražnik na Bleiweisovi cesti ustavlil mladeniča, ki je vozil kolo brez luči. Ker se ni mogel legitimirati, ga je stražnik odpeljal na stražnico. Komaj sta prišla v vežo, je fant popustil kolo, zbežal, stražnik pa za njim. Nekje v Erjavčevi ulici ga je končno vjel. Pri preiskavi so našli pri njem več kosov sum-ljive obleke, gasilsko bluzo, srebrno uro in seveda kolo, vse sumljivega izvora. Pri zasli-šavanju je izjavil, da mu je ime Andrej Cu-der, roj. 1899 v Trenti, je brezposeln natak, stanuje v Trstu. 27. oktobra je je mahnil čez hribe pri Bohinju v Jugoslavijo, seveda brez vsakršnih »papirjev«. Potem se je potikal po Gorenjskem. V Medvodah je baje srečal neznanca, od njega kupil sedaj zaplenjeno obleko za 250 lir in pa kolo mu je posodil. Oba sta se pripeljala v Ljubljano: neznanec, ki je imel luč, je srečno pasiral, njega so prijeli. Zakaj da je ušel, je zajecjal mladi pustolovec: »Ker nisem imel papir-jev.« Policija je mnenja, da ima v rokah ne-varnega in dolgo iskanega tička.

Ij Z Vodnikovnega trga. Žeparji in žepa-rici so zadnjih štirinajst dni na Vodnikovem trgu počivali. Te dni so se pa zopet oglasili. Njihova prva žrtev je posestnica Elikan. Iz ročne torbice ji je neznanca oseba pisane ta-tinske družbe izmaknila 750 Din gotovine.

Ij Tatvina. Pri Semraju je bilo od ne-delje na ponedeljek ukradenih 50.000 K. Tat je vzel samo debeli denar, za kovače in še manjši drobci niti maral ni. Vsekako je mor-al tat razmere v hiši dobro poznati. Dosedaj tatu še niso mogli izslediti.

Ij Policijska kronika. Od 3.—4. novembra so bile dostavljene sledeče ovadbe: radi tat-vine 4, radi kaljenja nočnega miru 5, radi prestopka cestno-policijskega reda 13, radi prestopka predpisov o zapiranju trgovin ob določenem času 15, radi prestopka higijen-skih predpisov 2, radi pretepa 1, radi telesne poškodbe 1; napovedane aretacije: 2 radi pi-janosti, 1 radi suma tatvine, 1 radi poškodbe tuje lastnine, 1 radi hazardne igre

Cerkveni vestnik.

c »Roža«. V odgovor na vsa vprašanja vljudno sporočamo, da je sedaj zopet izšla takolimenovana »Roža« »Družbe živega rož-nega venca« (t. j. za 15 družnikov; in stane 15 Din po pošti 50 par več. Dobi se v Pro-dajalni KTD. prej H. Ničman in v župnišču Sv. Jakoba v Ljubljani.

Dijaški vestnik.

d Tovariši kongreganisti. Drevi ob 8. uri je kongregacijski sestanek v marijanski ka-peli. Govori g. prof. dr. Rožman: Praktično katoličanstvo. — Vabljeni tudi tt. nekongrega-nisti in gg. starejšine. — Odbor C. A. M.

d Občni zbor »Danice« je danes ob 8. zvečer v dvorani Akademskega doma. Za člane in novince udeležba obvezna. Tovariši bratskih društev vabljeni. — Odbor.

Naznanila.

Versko-znanstveno predavanje za izobra-žence bo danes ob pol 8 zvečer pri sv. Jožefu, v dvorani. Predava msgr. dr. J. Ujčič: O

sv. Hieronimu kot svetniku in učenjaku. — Gg. izobraženci iskreno vabljeni!

Dve vlezanimi predavanji s filmski-mi in skioptičnimi slikami priredi, danes, sredo zvečer Mladinski dom na Kodel-jevem. Prvo predavanje ob 6. uri zvečer za mladino, dečke in deklice; drugo ob pol-osmi uri za odraslene.

Društvo državnih pisarniških uradnikov v Ljubljani ima dne 16. novembra 1924 ob devetih dopoldne v salonu gostilne »Leon« v Kolodvorski ulici svoj izredni občni zbor.

Pevsko društvo »Zora« z Ježice priredi v Mengšu v nedeljo 9. t. m. ob pol 4. v dvo-rani izobraževalnega društva koncert. Vljud-no vabljeni.

Poizvedovanja.

Državni uslužbenec je 3. t. m. zjutraj zgubil denarnico z mesečno plačo in legiti-macijo od Dunajske, preko Gosposvetske in ceste na Gorenjsko železnico. Pošten najdi-telj se prosi, naj odda denar proti 10% od-bitku na policijsko ravateljstvo ali pa na naslov najdene legitimacije.

Našla se je moška srajca. Dobi se za Gradom št. 1, pritličje.

Cerkven pregled.

Truplo papeža Leona XIII. so prenesli iz Vatikana v Lateran povsem natihem, ker so imeli slabo izkušnjo ob prevozu trupla nje-govega prednika v San Lorenzo; tedaj so proticerkveni elementi napadli prevoz. Je bil pa za tih prevoz še drug povod. Če bi bil pre-voz dobil javni značaj, bi se bila morala vr-šiti pogobjanja z državnimi oblastmi, kar bi se bilo brez dvoma napačno razlagalo.

V Jeruzalemu je bil posvečen za pomož-nega škofa latinskega patriarha msgr. Godric Kean, angleški prelat. Proti britskemu nad-komisarju Siru Herbertu Samuelu je bilo treba protiteži z imenovanjem osebe, ki je že po svojem državljanstvu za to primerna, da se zajezijo zlonistično gibanje v svojih na-cionalnih tendencah. Prava kristjanov v Pa-lestini se morajo ščititi.

Prosveta.

Dr. Joža Glonar:

Tajna rusinska univerza v Lvovu.

Zadnja številka »Nove Hrvatske« prinaša v svoji stalni rubriki »Slovanski pregled« za-nimiva pojasnila o naporih, s katerimi so Ru-sini v Lvovu skušali vzdržati svoje vseučilišče pred preganjanji od strani Poljakov. Do leta 1918. je na ozemlju vzhodne Galicije bilo sa-mo eno vseučilišče, v Lvovu, na katerem se je predavalo v poljskem in maloruskem jeziku. Po vojni okupaciji tega ozemlja v l. 1919 so Poljaki odpravili stolico za maloruščino, ime-novali univerzo po imenu poljskega kralja Jana Kazimira in 14. avgusta 1919 je rektor univerze oznanil, da jo smejo obiskovati samo oni, ki so podaniki poljske države in ki so služili v poljski vojski. Ob enem je bila vsem maloruskim profesorjem služba odpovedana; protest na ministrski svet v Varšavi je ostal brez uspeha.

Zato so Rusini začeli organizirati svo-bodna predavanja, ki bi jim naj zamenila od-vzeto univerzo. S tem delom je začelo znan-stveno društvo, ki nosi ime Ševčenka; 20. sep-tembra 1919 so se začela svobodna predava-nja za šolsko leto 1919/20. O tem so se obve-stile poljske oblasti v Lvovu, ki so predavanja takoj prepovedale. Zato jih je prevzelo drugo rusinsko znanstveno društvo, ki nosi ime Pe-tra Mohyle. Organizacija in program preda-vanj sta bila vseskozi znanstvena, toda tudi ta predavanja so lokalne oblasti prepovedale. Njih organizatorji na svojo interpelacijo pri notranjem ministrstvu v Varšavi niso dobili niti odgovora. Zato je l. 1920. prevzel novo organizacijo teh predavanj Stavropigijski in-stitut, ki eksistira že od XVI. stol. in čigar naloga je širjenje izobrazbe med narodom. To društvo ima velike zasluge za intelektualni razvoj rusinskega naroda in je že XVII. stol. dalo mnogo znanstvenikov, posebno za organizacijo kijevske akademije. Opro na to svojo stoletno tradicijo je društvo razjasnilo na dan 7. marca 1920 otvoritev vseučiliških predavanj v svojem lastnem domu. Rezultat je bil ta, da je tega dne poljska policija ob-kročila dom in zabranila vstop predavateljem in slušateljem. Vsled tega je bil podan apel na zastopnika poljske države, pa je po dote-danji poljski taktiki enako ostal brez odgo-vora. Tako so se napor, da se zadovolji kulturnim potrebam ukrajinske mladine, onemo-gočile od poljskih oblasti, ki so šle za tem, da onemogočijo kulturni razvoj nove ukrajinske generacije.

Da bi se očuvala najelementarnejša pra-vica — pravica pouka — so bili Ukrajinci pri-siljeni osnovati višje učilišče brez dovoljenja poljskih oblasti. L. 1920. so se profesorji in dijaki sporazumeli, da se bo organizirala tajna univerza z juridično, filozofsko in medicinsko fakulteto. V teku enega leta bi se naj pretvo-rila v regularno.

Dekani so bili izvoljeni, za rektorja pa imenovan prof. Ščurat, predsednik Ševčen-

Janez Herzl, edini sin ustanovitelja zio-nizma, je bil v Londonu, kakor smo že poro-čali, sprejet v katoliško cerkev. Herzl je bil že na Dunaju od baptistov krščen, pa je že tedaj mislil na vstop v katoliško cerkev, ko bo premagal svoje notranje boje.

Na Angleškem odpira pot do verske re-snice Catholic Evidence Guild, družba za raz-lago katoliške vere, ki ima sedaj 100 izšola-nih verskih propovednikov. Nastopajo na uli-cah. Tako je neki Amerikanec v preteklem poletju propovedoval skoro dnevno na oni izmed 30 stalnih tribin gildinih. Poselitizem izključuje, marveč razlagajo samo verske resnice v poljudni obliki. Polemika je izklju-čena; vse drugo se prepušča božji milosti, ki vodi v Cerkev močnejši tok ljudi, ki iščejo resnice.

Na Holandskem je uvedel p. van Ginne-ken, D. J. v apostolsko delovanje radio, po katerem je govoril 25.000 ljudem o skrivno-stih sv. maše. Na Dunaju bo nadaljeval lani srečno započeti kurz o katoliški veri za ne-katoličane p. Bichlmair D. J.

Romunska vlada in njen prosvetni mi-nister Anglescu divja še vedno proti vsem ka-toliškim šolam pod pretvezo, da so to nem-ške in mažarske šole. Kaj vse si dovoljujejo moralno pokvarjeni romunski šolski komi-sarji napram katoliškim sestram, je nedavno opisala »Köln. Volkszeitung«. Zato pa silno napreduje obisk katoliških šol v Združenih državah v Ameriki; na ljudskih in srednjih šolah kakor na univerzah je obisk ob začetku šolskega leta narasel za 33 odstotkov.

Neposredna pogobjanja med Sv. stolico in Turčijo v šolskem vprašanju so bila ugod-no zaključena. Zatvorjene šole se otvorijo kol nove šole pod drugimi men. Verouk se bo počel v posebnih šolskih dvoranah, oprem-ljenih s križem ali v tudi dovoljenih šolskih kapelah.

Za pomožnega škofa v Freiburgu v Br. je papež imenoval stolnega kapitularja dr. W. Bürgerja. Za generalnega predstojnika nemških katoliških društev rokodelskih po-moščnikov je bil izvoljen župnik Hürth iz Al-denhovena.

kovega društva. Šolsko leto 1921/22 je bilo za novo univerzo nenavadno težavno. Poljska policija je neprestano iztikala za lokali, kjer bi se naj vršila predavanja, ki so se sluša-teljem tajno naznanjali. Ko jih je nazadnje iz-taknila, je razgnala slušatelje, konfiscirala knjige in zapiske in zaprla razne profesorje in slušatelje. V oktobru 1920 so Poljaki zaprli rektorja univerze in ga tri mesece držali v nečloveškem položaju. Isto leto so zaprli tudi nad stotino ukrajinskih dijakov in nekatere držali celo nad eno leto v zaporu. Drugi Ukrajinci, ki so vršili razne funkcije po dru-gih institucijah v vzhodni Galiciji, so bili po-zvani pred disciplinarno sodišče in obtoženi zaradi »zločina«, ker so bili slušatelji ukra-jinske univerze.

Vkljub temu položaju, ki spominja na mrkle dneve carskega režima, so se preda-vanja nadaljevala po kletah in enakih podze-meljskih prostorih. Univerza je štela 54 pro-fesorjev in 1253 dijakov. Med tem pa so rektor in profesorjski zbor neprenehoma zahtevali, naj jih poljska vlada prizna. Iz političnih go-vorov mnogih poljskih ministrov je zvenelo, da poljska vlada dela na tem, da bi narodne manjšine na Poljskem pacificirala in kulturno dvignila. V poljskem parlamentu se je celo razpravljalo v nacionalni ekonomiji Ukra-jincev in o otvoritvi rusinske univerze, seveda v Varšavi in ne v Lvovu, glavnem mestu za-padnih ruskih pokrajin. Besede so bile lepe, dejanja pa so bila grda. Poljaki so se s tem hoteli samo postaviti pred zapadnim kultur-nim svetom kot miroljubni nositelji kulture med Ukrajince. In samo zato so šli tako da-leč, da so Rusinom priznali pravico (samo for-malno in ne stvarno!) do univerze in nje po-trebo. Poljska policija rusinske dijakke nepre-stano zasleduje kot sumljive subjekte in iz-tika povsod za njihovimi predavanji.

Tako je v septembru 1922 ponovno pre-povedala ukrajinska vseučiliška predavanja, lokalne oblasti pa so zaplenile denar, name-njen za organizacijo teh predavanj. Militari-stično-šovinistični režim, ki so ga Poljaki uve-dli v vzhodni Galiciji, divja naprej. Poljski ko-respondenčni urad in propaganda v inozem-stvu širi neprestano vesti, da so vse ukrajin-ske organizacije, in celo čisto kulturne, samo politične in komunistične organizacije, dasi so Poljaki sami prepričani, da temu ni tako. In kadar inkriminacije politične barve in zna-čaja ne vlečejo več, pa začnejo Poljaki tem predavanjem očitati znanstveno nekompetentnost. Koliko je na tem resnice, se vidi iz tega, da vse univerze češkoslovaške republike in drugih držav priznavajo študije tajne ukra-jinske univerze v Lvovu.

Lvovski pokrajinski dnevnik »Dilo« je prinesel 4. oktobra članek pod naslovom: »Aretirani maloruski dijaki.« V tem članku piše: »Ze letos februarja so Poljaki začeli znova »likvidirati« tajno ukrajinsko univerzo in so pri tej priliki aretirali par duceatov dija-kov. Mnogi izmed njih so še danes v ječi. Ob-tožba, ki teče proti njim, se opira na para-grafe, ki govorijo o veleizdaji! Tem ukrajin-

skim dijakom se očita, da so organizatorji komunističnih društev in tako pokazati ukrajinsko težnjo po lastni univerzi kot del komunistične agitacije. Iz vsega tega se pač vidi, kako Poljaki kot Slovani ravnaajo z drugim slovanskim narodom — pod njihovo oblastjo je 7 milijonov Ukrajincev, ki so po krivici prišli v to odvisnost. Žalostno pa je, da delo in trpljenje teh ukrajinskih vseučilišnikov v Lvovu ne najde niti najmanjšega usmiljenja in moralne podpore pri večini drugih slovanskih vseučilišnikov.

Tukaj opisane razmere nas živo spominjajo naših srednjih šol v Primorju. Apel, ki ga pisec »Nove Hrvatske« obrača na slovanske kolege, je popolnoma umesten, zdi se pa, da mu ni znano, da se nahaja rusinska univerza v Pragi, ki je na ta način s svojimi štiriimi univerzami, dvema tehnikami in celo vrsto drugih visokih šol pač pravi unikum na svetu!

Dr. Alfred Šerko: Živčevje človeka. I. knjiga: Anatomija. Splošna knjižnica, znanstvena zbirka št. III. V Ljubljani 1924. Založila Zvezna tiskarna in knjigarna. 8°. Strani 293 + VIII. Z 100 slikami. — Cena broš. 150 Din, vez. 160 Din. — Naše znanstveno slovo, ki je prišlo komaj čez začetek razvoja, je v dobi našega osvobodjenja, z ustanovitvijo slovenskih srednjih in strokovnih šol in posebno slovenske univerze v Ljubljani došlo nov razmah. Slovenska literatura učnih knjig za srednje in strokovne šole je danes že vsestranski častno zastopana, precejšnjo vlogo pa imamo še v raznih panogah znanstva in še v posebnem, kar se tiče učbenikov in pomožnih knjig za našo slovensko univerzo. Posebno naša medicinska literatura je bila skoraj nenačeta. Pa tudi ta veja našega znanstvenega slova je v zadnjem času začela zeleneti. Dobili smo kar dve novi medicinski knjigi. Poleg repetitorija splošne Anatomije, prirejenega po univ. prof. dr. Janezu Plečniku, katerega I. zvezek »Skelet« je pravkar izšel in kateremu bo sledil v kratkem še II. zvezek: »Mišičje« in potem v doglednem času še ostali sistemi, je agilna založnica Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani pravkar izdala novo lepo in okusno opremljeno, bogato (s 100 slikami) ilustrirano, 293 str. oktava obsegajočo znanstveno knjigo: Dr. Alfred Šerko: Živčevje človeka. I. knjiga: Anatomija, ki je izšla kot III. zvezek znanstvene zbirke »Splošna knjižnica«. To novo izvirno knjigo pozdravljamo tem topleje, ker je novum ne samo v slovenski, nego sploh v jugoslovanski znanstveni literaturi. Knjiga obravnava v štirih delih: centralno in periferno živčevje, živčne proge in sekcije živčevja in podaja h koncu še zgodovinski pregled o proučevanju živčevja. Kakor je omenjeno, je knjiga, ki je tiskana na finem papirju, z zelo ličnimi tipami, bogato ilustrirana s 100 nazornimi slikami. Napram tujejezičnim takim knjigam, ki stanejo danes horendne zneske, je nastavljena cena 150 Din za broširani in 160 Din za vezan izvod gotovo skromna, posebno v ogledele njeni okusni in bogati opremlitvi. Tej I. knjigi »Anatomija živčevja« bi imele pod istim naslovom slediti v doglednem času še II. in III. knjiga: »Fiziologija« in »Patologija«. Od sprejema te prve svojevrstne knjige v javnosti bo odvisno, ali se bo čimprej — kakor je želeli — realiziralo to obetno nadaljevanje. Knjigo je dobili pri založnici Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijini trg 8 ter v vseh drugih knjigarnah.

Dr. A. Ušeničnik: »Uvod v filozofijo«. II. zvez. 1. sešitek, nečlani 60 Din, podporni člani 45 Din, poština 3 Din. »Uvod v filozofijo«. II. zv. 2. sešitek, nečlani 60 Din, podporni člani 40 Din, poština 3 Din. »Antologija«, nečlani 30 Din, podporni člani 20 Din, poština 1 Din.

Dr. II. mladinsko predavanje se vrši v nedeljo, dne 9. novembra ob pol 11 dopoldne v Filharmonični dvorani. Predavanje nosi naslov »Glasba Hrvatov« ter izvaja spored gospod Drago Hrčič, koncertni in operni pevec iz Zagreba. Koncert ima pravzaprav dva dela in sicer hrvatska glasba do Ivana Zajca in novejša hrvatska glasba. Gospod Hrčič je odlični baritonist ter eden najboljših interpretov hrvatske narodne in koncertne pesmi. Uvodno besedo k temu predavanju govori učitelj glasbe gospod Josip Brnobič, ki kot rojen Hrvat pozna hrvatsko glasbeno zgodovino v vseh detajlih. Koncert je namenjen naši srednji in strokovni šolski mladini ter so sporedi na razpolago v Matični knjigarni.

Dr. Koncert gospe Pavle Lovsetove, ki bi se moral vršiti danes v sredo, je preložen na začetek prihodnjega tedna. Kupljene vstopnice ostanejo v veljavi.

Dr. Tiskarski škrat je izpustil iz včerajšnjega Erjavčevega popravka drugi del, ki se glasi: »Pravtako je popraviti stopetindvajsetletnico Prešernove smrti v stopetdesetletnico. Upam, da je vsak, literarno količnik izobražen čitatelj popravil ti dve napaki že sam.

Dr. Rjavčevi koncerti v Bosni. Josip Rjavčev priredi te dni po Bosni in Hercegovini več koncertov. Dne 6. t. m. poje v Zavidoviču, dne 8. novembra v Sarajevu in 9. novembra v Mostarju.

Dr. Prva razstava graške »Secesije«. V štajerskem umetniškem društvu se je v zadnjem času organizirala pod naslovom »Secession Graz« posebna skupina impresionistov,

ekspresionistov, kubistov in futuristov, ki jim načeluje slikar Viljem Thöny. Ta skupina je dne 1. t. m. v deželni muzeju otvorila svojo prvo razstavo, ki bo trajala štiri tedne, nakar se odpre razstava, ostalega dela umetnikov ŠUD. Poleg Thönya so razstavili v Secesiji slikarji: Hepperger, Hönlberg, dr. Leskosehek, Schmidbauer, Silberbauer, Wagula in grof Wickenburg; dalje kiparji Mauracher, Tauš in Unterholzer; končno arhitekti Haas, Hofer in Szekely — vsi umetniki, katerih imena so znana tudi v inozemstvu.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Premiera v draml. Opozarjamo na današnje dramsko premiero. Igra se prvič na našem odru komedija znanega italijanskega komediografa Daria Niccodemia »Zora, dan, noč«. V glavnih vlogah nastopita ga Šaričeva in g. Kralj. Režira g. Ostpovič.

Narodno gledališče v Mariboru.

Sreda, 5. nov.: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. — Ab D.
Četrtek, 6. nov.: Liliom. — Ab. C.

Izpred sodišča.

Med vožnjo iz Kandijske proti Ljubljani je zapazil Ivan Javornik na polici nad svojim sedežem precej velik skrbno povit ovoj Ane Dežmanove, v katerem je bilo razno perilo. Porabil je to priliko in je v Grosupljem pograbil ovoj in skočil urno iz vlaka. Toda imel je smolo in kmalu so ga zasačili ter ga odvedli

v preiskovalni zapor. Fant se je izgovarjal, da je bil pijan in je v naglici zamenjal zavoj Dežmanove s svojim. Ker pa so ugotovili, da on sploh ni imel nobenega zavoja in je bil že trikrat radi raznih tatvin in radi ribolova kaznovan, je dobil fant dva meseca težke ječe z raznimi postrili in bo moral plačati Dežmanovi 200 Din za razne stroške, ki jih je imela pri iskanju zavoja.

»Prej me nobeden ni hotel pogledati, ko sem pa šipe razbil, so me pa vsi gledali.« Tako se je odrezal Ivan Hribar, katerega so zaprli dne 18. septembra, ker je razbil na »Ljudski posojilnici« šest velikih šip in je napravil za 9550 Din škodo. Mož je prišel v posojilnico in je hotel imeti 18.000 goldinarjev Tajnik Hudovernik kot priča je pojasnil zadevo takole: Hribar je dobil svoječasno od svojega brata iz Amerike nekaj denarja in je imel naloženo v vinkulirani knjižici okrog 35.000. Toda ker je mož pridno rabil, je kmalu vse porabil. Zato ni mogel verjeti, da bi ne imel več denarja. Še bolj pa ga je razburilo, ko so mu knjižico, ki ni imela nobene vrednosti, vzeli. Mož, o katerem trdijo, da je sicer jako priden in dober delavec, ampak strašno hud in nasilen pijanec, se je pa v svojo nesrečo tudi tisti dan pošteno napil. Ker so ga odslovili brez knjižice, se je tako ujezil, da je pograbil precej težko kladivo in je razbil šest velikih šip. Pri obravnavi se je zagovarjal s pijanostjo in pa da je bil uverjen, da ga hočejo res ogoljufati. Povedal je tudi, da je že nekoč razbil pri Ravingerju šipe, ker se je sprl zaradi plače. Može je bil obsojen radi hudodelstva poškodbe tuje lastnine na šest mesecev težke ječe in je rekel, da bo pustil sedaj šipe pri miru.

Po svetlu.

Katoliška univerza presv. Srca v Milanu.

Italijanskim katoličanom se je izpolnila goreča želja, da imajo zopet svojo polnovredno univerzo. Naučni minister Casati je potrdil znanstveni program Katoliške univerze presv. Srca v Milanu in je priznal vse dolžnosti in pravice, ki jih imajo ostale italijanske državne univerze. Univerza bo mogla poslej podeljevati pravnoveljavne doktorske diplome. Sv. oče Pij XI., ki je posebno goreč pospeševatelj milanske katoliške visoke šole, je poslal tem povodom na italijanske škofo posebno pismo, v katerem jim priporoča največjo skrb in dejansko ljubezen do tega zavoda. Predvsem je potrebno, naglašajo sv. oče, da se dobri, nadarjeni dijaki v čim večjem številu pošiljajo na kat. univerzo. Potem je treba preprečiti zbiranje gmotna sredstva za zavod. Sv. oče določa, da bodi poslej »vseučiliški dan« na tiho nedeljo; tedaj naj se po vseh italijanskih škofijah zbirajo prispevki za univerzo. Dalje želi sv. oče, da se med katoličani čim bolj razširi društvo »Priateljev univerze«, katerega član je tudi sam. Končno priporoča, da verniki goreče molijo za voditelje, učitelje, dijake in dobrotnike univerze.

Italijanski katoličani so hrepneli po lastni univerzi kot enim svojih najvišjih ciljev, odkar je Ruggero Boughi pred skoraj 50 leti zatri rimsko univerzo. Ta želja je prišla do izraza na vseh katoliških kongresih in prireditvah. Posebno pa sta bila apostola te ideje Giuseppe Toniolo in milanski nadškof kardinal Ferrari. Toniolo je to idejo ob smrtni uri izročil frančiškani p. Avguštinu Gemelliju, ki je slovesno obljubil, da bo univerzo ustanovil. Zvest tej obljubi, ki se mu je zdela kakor božji navedbi, je p. Gemelli, ki je že v zreli dobi, po hudih dušnih bojih postal redovnik, posvetil vse svoje sile enemu cilju: ustanovitvi katoliške univerze. Začel je zbirati znanstvenike in pripravljati znanstveni program po časopisu »Rivista di filosofia neoscolastica« in publikacijah »Vita e Pensiero«. Potem je prišla svetovna vojna. Gemelli je odšel na bojišče z zaobljubo, da ustanovi katoliško visoko šolo, ako se srečno vrne. Vrnil se je in šel takoj na delo. Toda že ob prvem koraku je doživel strahovito razočaranje. Grof Lombardo velikušni mecen katoliških ustanov, na katerega so z gotovostjo računali, da bo dal potrebnih milijon lir za palačo, v kateri naj bi se uredila katoliška univerza, je prošnjo najodločneje odbil, češ da ne da za znanost niti novčiča. Toda p. Gemelli in njegovi sodružniki niso obupali. Prosili so Boga za pomoč in napravili zaobljubo, da se bo univerza imenovala po presv. Srcu. In res, predno je potekel pogojeni rok za nakup palače, se je grof Lombardo premislil in podaril potrebnih milijon. Kardinal Ferrari je že umirajoč doživel zadovoljenje, da je mogel p. Gemelliju izročiti papčevo potrjeno listino za univerzo presv. Srca in dati novemu zavodu svoj blagoslov. Dne 7. decembra 1921 je njegov naslednik kardinal Achille Ratti v imenu Benedikta XV. otvoril katoliški Atenej v Milanu.

Danes, po treh letih svojega obstanka, stopa Kat. univerza presv. Srca v Milanu kot polnovredna in polnopravna vrstnica v kolo italijanskih državnih univerz. Nad njo čuje materinsko oko cerkve, vzdržuje jo italijansko ljudstvo s prostovoljnimi prispevki, a vodi jo neutrudiivi p. Gemelli, opirajoč se na odlični akademski zbor. Italijanski katoličani se sedaj bolj nego kdaj prej s ponosom in naj-

smelejšimi nadami ozirajo v Milan. A ni dvoma, da bo imela od prospeha milanske univerze korist tudi celokupna katoliška stvar.

VELIKANSKI METEOR V MAROKU.

Pariški profesor Lacroix je našel južno od Maroka velikanski meteor, okoli sto metrov dolg in morda 20.000 ton težak. Ena tona je 1000 kg, 20.000 ton torej dvajset milijonov kilogramov. Ker seveda ogromnega velikana ni mogel vzeti s seboj, je predložil pri svojem predavanju samo posnetek meteora. Obenem je pripovedoval, da je letos južno od Maroka meteorov kar deževalo. Prirodoslovec Charles Nordman je v pariškem »Matin-u« o tem govoril in je pojasnjeval dejstvo, zakaj zadenejo meteori tako malo človeških žrtev. Povedal nam je, da leti meteor s povprečno hitrostjo 180.000 kilometrov na uro, torej 3000 km na minuto ali 50 km na sekundo; od meseca na zemljo bi priletel v dveh urah in osmih minutah.

V zadnjih sto letih ne poznamo niti enega slučaja, da bi bil meteor koga zadel, kljub temu, da pade na zemljo vsako leto za več milijonov kilogramov meteorov. Zakaj ne? Zemlja meri 510 milijonov kvadratnih kilometrov, horizontalna ravnina naših možganov pa 500 kvadratnih centimetrov. Če ležimo, lahko to število pomnožimo štirikrat, ker je nevarnost takrat večja in ker polovica človeštva tedaj bdi, ko druga spi. Vsa napadalna ravnina meteorov znaša v tem slučaju 300 kvadratnih kilometrov; na tako majhno število se zniža površina vse obvladujočih naših glav. Če bi vsi stali in bi nihče ne ležal, se površina zniža na 100 kvadratnih kilometrov. Kaj je to? Sto kvadratnih kilometrov je prostor kvadrata s stranico deset kilometrov. Od Ljubljane do Domžal na primer je že več kakor deset kilometrov. Na kako majhnem prostoru bi stali torej vsi ljudje skupaj! Ravno zato je pa nevarnost neprimerno majhna in zato tudi tako malo beremo o smrtnih slučajih, povzročenih po meteorih.

ZADNJI KRALJ AŠANTIJEV.

Dežela Ašantija je angleška kolonija ob afriški gvinejski obali. Leta 1888. je zasedel prestol ašantijskih kraljev Prempe in si je nadel naslov Kvaka Dua III. Ze pred njegovo vladno so vladali v deželi veliki nemiri, za časa vlade so se pa še povečali. Zlasti roparski pohodi proti Zlati obali niso kar nič hoteli ponehati. Zlata obala je bila angleška in so zato Angleži zahtevali od njega, naj napravi konec ropariji ali pa naj prizna angleško gospodstvo. Ker ni napravil niti tega niti onega, so mu vzeli prestol, so ga ujeli in odvedli v pregnanstvo. Zlasti njegov prestol so pa domačini skrili, in ga niso mogli Angleži dobiti ne z obljubami in ne z grožnjami. Po dvanajst letih šele je slučajno prišel na dan; Angleži ga pa kot domačinom drago svetinjo niso vzeli seboj, temveč so ga pustili tam. Domačini so jim bili hvaležni in dežela se je pomirila. Nato so Angleži poklicali nazaj najprvo progane poglavarje sedaj pa še kralja Prembeja, prve leta 1921, njega leta 1924. Ker so ga bili ujeli leta 1896., je bil torej ravno 28 let v prognanstvu, in sicer na otoku Sečoli. Tudi sedaj bo v deželi Ašantijev samo navaden državljan.

sv Richard Strauß zapusti Dunaj. Skladatelj dr. Richard Strauß, ravnatelj v državnem opernem gledališču na Dunaju, je zaradi sporov, ki jih je imel z drugim ravnateljem Schalkom podal svojo demisijo. Naučni minister

dr. Schneider je po brezuspešnih poskusih, da pregovori Strauša, da ostane na svojem mestu, ostavko sprejel. Dr. Richard Strauß se mudi tačas v Dresdenu, kjer vodi priprave za premiero svojega novega dela »Intermezzo«.

sv Strankin zbor avstrijske socialne demokracije. O praznikih se je v Salzburgu vršil strankin zbor avstrijske socialne demokracije. Iz poročil strankinih funkcionarjev je razvidno, da je število strankinih članov tekom zadnjega leta naraslo za 55.000 in šteje stranka sedaj 566.000 članov. Dr. Bauer je v svojem govoru naglasil, da se razvijajo strankarsko-politične razmere v Avstriji v smeri dvostrankarskega sistema v Angliji. Naloga soc. dem. stranke je, da ohranja in ojačuje v delavskem razredu voljo po oblasti. Glede soc. dem. zahtev nasproti državi je naglasil dr. Bauer in za njim posl. Eldersch, da v Avstriji ne bo miru, dokler se ne izvrši starostno in invalidsko zavarovanje in parlament bo delal le tedaj, ako bo ugodno rešil socialistični predlog o brezposelnih. Nasproti komunizmu je zbor zavzel vseskozi odklonilno stališče in pozval svoje pristaje, naj ne sodelujejo pri nobeni akciji, ki jo vodijo komunisti. — V strankino načelstvo so bili izvoljeni: dr. Friderik Adler, Austerlitz, dr. Otto Bauer, David, Eldersch, dr. Ellenboge, Adelheid Popp, dr. Renner, Reimann, Seitz in Tomaschik.

sv Nemška krščansosocialna stranka na Češkoslovaškem. Koncem minolega meseca se je v Trautenu vršil državni strankin zbor nemških krščanskih socialistov v Češko-slovaški republiki. Stranka je pri zadnjih občinskih volitvah priborila 3606 občinskih odbornikov. Najvažnejša točka dnevnega reda je bil referat senatorja dr. Lederbur-Wihelma o političnem položaju. Zmisel njegovih izjav je bil: Ali bodo Čehi, če bo njihova hegemonija ostala trajno trdna, ponudili Nemcem milodar revne nagodbe ali pa bodo morali, če se razmere zaostre v usodno vprašanje, ali hočejo živeti z njimi ali pa izhirati brez njih, priznati njihove zahteve.

sv Pes in želva. V londonskem predmestju biva zdravnik, ki se je nedavno tega prepričal, da so živalski čuti prav tako razviti kakor čuti ljudi. Nekdan so zdravnikovi otroci našli na vrtu želvo, ki so jo hitro z velikim veseljem prinesli domov, se igrali z njo in kmalu do malega pozabili svojega ljubljence — psa. Štirinogri prijatelj otrok pa se ni hotel tako lahko spraviti s svojo usodo ter je zasnoval grozen načrt maščevanja. Vedel je, da s svojimi zobmi pri želvi nič ne opravi, zakaj kadarkoli se ji je približal, je želva bliskoma skrila glavo in noge pod trdi ščit. In tako si je izmislil pes drugo nakano. Ko se je nekoč prepričal, da ga nihče ne vidi, je začel v mehkih tleh kopati s svojimi šapami jamo. Pri svojem nujnem delu ni niti opazil, da se mu je približal njegov gospodar, skril za grm in z napetostjo pričakoval njegovo početje. Ko je bil izkopal dovolj globoko jamo, je stekel k želvi, jo privlekel do jame in noter vrzel, nato je začel na ubogo želvo urno metati prst in jo mahoma zagrebel. Želva je bila pokopana in bi se bila jedva rešila, ki bi ne bil pristopil gospodar obeh nasprotnikov. Zdravnik je dovršil rešilno akcijo v pričo psa, ki je z renčanjem opazoval gospodovo delo. Od tistega dne živita oba nasprotnika v zdravniškovi hiši ločena drug od drugega, da se ne more želvi pripetiti nič zalega.

sv Junaku v spomin. Radiobrzojavni kongres, ki je bil te dni v Parizu, je sklenil, da bodo vsako leto na dan, ki bo naprež določen, vsi brzojavni uradi celega sveta uknili za pet minut svoje poslovanje, da bi na ta način počastili spomin telegrafista na parniku »Titaniku«, ki je l. 1912, zavešči ob ledene gore, izginil v globočino morja ter je pri tem utonilo več kakor 2700 ljudi. Medtem, ko je vse kakor blazno skakalo v rešilne čolne, ni zapustil svojega mesta edino telegrafist Phillips ter nepretrgoma pošiljal brzojavke za pomoč, dokler ni izginil v morskih valovih.

sv Moderno naznanilo ob otvoritvi predora. Te dni bo novi veliki tunel pod reko Hudson dodelan. Predsednik Coolidge bo sam z brezžičnim brzojavom naznanil, da so prebite zadnje plasti. Kakor neko posebno je treba še pripomniti, da bo zadnje eksplozijo slišal po brezžičnem brzojavu ves svet.

sv Boj proti današnji ženski modi. Evharistični kongres, ki se je vršil te dni v Mehiki, je sklenil, prepovedati vstop v hišo božjo vsem ženskam, kojih krilo je epomankljivo, posebno pa tistim, ki imajo dekoltirane prsi in roke. Kakor se glasi naznanilo mehiškega nadškofa, bo prepovedan pristop k mizi Gospodovi celo tistim ženskam, katere bodo imele še ob novem letu (1925) pristrižene lase.

sv Udomačenje letalskega prometa na Nemškem. Nemci hočejo v družbi s Fordom napraviti novo letalo, zelo poceni in v velikanskem številu. Generalni konzul Ludvik Roselius se bo peljal v to svrhu v Ameriko k Fordu. Gre za majhno letalo, zgrajeno pred kratkim v Bremenu v tvrdki Wulff. Motor ima 75 konjskih sil, prostor za pilota in tri potnike; aparat je težak 570 kg, vzame pa s seboj še 400 kg, skupna teža 1170 kg, hitrost na uro 140 kilometrov. Ker bo letalo zelo poceni, upajo, da ga bodo kmalu splošno uporabljali; izdelovali ga bodo namreč kar v celih serijah, kakor izdeluje Ford avtomobila.

Gospodarstvo.

Svetovna žetev 1924.

Mednarodni zavod za poljedelstvo je zbral podatke o žetvi v l. 1924. Iz vseh držav so mu dospeli podatki, manjkajo pa mu še podatki o žetvi v Rusiji in Romuniji; za koruzo ni poslala naša država podatkov, kakor tudi ne Francija za ječmen.

Podatki, ki jih navajamo v sledečem, obsegajo države, ki normalno producirajo 96 odstotkov vse pšenice na svetu, 98 odstotkov vse rži, 75 odstotkov vsega ječmena in 85 odstotkov vsega ovsa in koruze.

Svetovni pridelek pšenice znaša letos 716.8 milijona met. stotov napram 793 milijonom lani in 699 milijonom povprečno v letih 1918—1922. Od tega se je letos pridelalo v Evropi (21 držav) 278 milijonov met. stotov, v Kanadi in v severnoameriških Združenih državah 312, v Aziji (5 dežel) 109 in v severni Afriki (4 dežele) 22 milijonov.

Rži se je letos pridelalo 186 milijonov met. stotov (lani 228, povprečno v letih 1918 do 1922 199 milijonov). Od celokupnega pridelka odpade na Evropo (20 dežel) 165, na Kanado in na severnoameriške Združene države 21 milijonov met. stotov.

Žetev ječmena znaša letos 200 milijonov met. stotov (lani 218, povprečno 1918—1922 pa 193 milijonov). Od tega odpade na Evropo (20 držav) 95, na Kanado in Združene države 64, na Azijo (4 dežele) 24 in na sev. Afriko (4 dežele) 18 milijonov met. stotov.

Ovsa se je letos našlo na celim svetu 457 milijonov met. stotov (lani 455, 1918—1922 pa 406 milijonov). Od svetovne žetve pride na Evropo (19 dežel) 163, na Kanado in Združene države 291 in na Azijo ter Afriko (4 dežele) 3 milijone met. stotov.

Produkcija koruze znaša letos 701 milijona met. stotov (lani 843, povprečno 1918 do 1922 pa 777 milijonov stotov). Od vsega svetovnega pridelka odpade na Evropo (6 dežel) 59, na Kanado in Združene države 628 ter na Azijo in Afriko (4 dežele) 14 milijonov met. stotov.

Za Rusijo povedo podatki, da je letošnja žetev za 9 odstotkov slabša kakor lanska.

Krompirja se je letos na celim svetu nakopalo 134 milijonov met. stotov (lani 618, povprečno 1918—1922 pa 619 milijonov). Od letošnjega pridelka odpade na Evropo (14 dežel) 496, na Kanado in Združene države 187 ter na Azijo in Afriko 1 milijon met. stotov.

Za sladkorno peso so na razpolago podatki iz držav, ki producirajo nad polovico svetovne produkcije. Produkcija v teh državah znaša 247 milijonov met. stotov (lani 209, povprečno v letih 1918—1922 179 milijonov met. stotov). Od svetovnega pridelka pride na Evropo (7 dežel) 178 milijonov met. stotov na Kanado in severnoameriške Združene države pa 69 milijonov met. stotov.

g Carinski dohodki. V drugi desetini meseca oktobra t. l. so znašali carinski dohodki 50.256.187 dinarjev napram 58.073.377 dinarjev v prvi desetini istega meseca t. l. V drugi desetini meseca oktobra lanskega leta so bili carinski dohodki znatno višji in so dosegli 64.871.938 dinarjev. Od 1. aprila t. l. pa do 21. oktobra 1924. so dosegli carinski dohodki svoto 944.067.248 dinarjev, medtem ko so v istem razdobju lanskega leta znašali 964 milijonov 106.152 dinarjev. Iz teh statističnih podatkov o nazadovanju carinskih dohodkov je razvidno, da se zmanjšuje naša zunanja trgovina, v prvi vrsti seveda uvoz, od katerega prihajajo največji carinski dohodki.

g Prepovedan izvoz koruze v Italijo. Kakor poročajo iz Belgrade, je vlada na posredovanje zagrebaške trgovske in obrtniške zbornice prepovedala izvoz koruze v Italijo.

g Nov drobiž. Kakor smo že poročali, bo dalo finančno ministrstvo izdelati nove bankovce za 1 Din, za 50 in 25 par.

g Gozdovi v Jugoslaviji. Po uradnih podatkih je z gozdovi pokrito v Jugoslaviji 7 milijonov 530.000 ha površine, 3.200.000 ha teh gozdov poseduje država torej 42 odstotkov vseh gozdov v državi. Zasebnikom pa pripade 2.500.000 ha, torej 33 odstotkov Občinskih gozdov je 1.830.000 ha, kar pomeni 25 odstot. vse površine v Jugoslaviji, ki je pokrita z gozdovi.

g Polom velike sarajevske tvrde. V Sarajevu je vzbudil v tamkajšnjih gospodarskih krogih veliko komentarjev polom jugoslovanskega podjetja za lesno industrijo in veletrgovino inž. Vladimir Hjin & Co. Pasiva znašajo približno 4 in pol milijona dinarjev, aktiva pa samo 840.000 dinarjev. Podjetje nudi svojim upnikom 15 odstotkov plačljivo v teku šest mesecev.

g Zvišanje cen v veletrgovini v Avstriji. Za sredo meseca oktobra t. l. je proračunan indeks cen v veletrgovini v Avstriji na 20 tisoč 86 točk. Za september je bila indeksna številka 19.373. Iz tega je razvidno, da so cene v veletrgovini v Avstriji poskočile od meseca septembra na oktober t. l. za 3,6 odstot. Vendar pa oktoberski še ne dosega avgustove višine, ki je znašala 20.136 točk. Zvišanje je povzročilo dvigovanje cen živil. Med skupino surovin za obrat industrije so se zvišale cene bombažu in volni.

g Češkoslovaški proračun za l. 1924. — Skupna svota duhodkov je preračunana na 15.702 milijona češkoslovaških kron, izdatkov pa 17.293 milijonov češkoslovaških kron. Pri izdatkih so vračunane tudi investicije v višini 1819 milijonov češkoslovaških kron (letošje je bilo proračunanih za investicije 2220 milijonov češkoslovaških kron). Napram proračunu za tekoče leto izkazuje izdatki zmanjšanje za 1019 milijonov, dohodki pa za 689 milijonov češkoslovaških kron.

g Uspeh Dawesovega posojila v Italiji. Iz Rima javljajo, da je bil italijanski delež Dawesovega posojila podpisan petnajstkrat.

g Sporazum med nemško in francosko težko industrijo. Matinu poročajo iz Wiesbaden, da je dosežen sporazum med nemško in francosko težko industrijo glede razdelitve tržišč. V poučenih krogih smatrajo ta sporazum za podlago trsta kontinentalnoevropske železne industrije.

g Kovan denar in naša država. Upali smo že dolgo, da bo tudi naša država uvedla kovan denar od 0.25 Din, 0.50, od 1 Din in 5 Din mesto raztrganega in umazanega papirnatega denarja, ki je v protest vsem higijeničnim predpisom v prometu. Kovan denar so uvedle že Avstrija, Bolgarija, Rusija, Nemčija in celo Turčija, pri nas je pa samo v veljavi v obliki resolucije uredbe v finančnem zakonu glede kovanja drobiža. Kako smo počasni!

Borze.

4. novembra 1924.

DENAR.

Zagreb. Italija 3.003750—3.033750 (3 do 3.03), London 312.75—315.75 (312.30—315.30), Newyork 68.30—69.30 (68.3750—69.3750), Pariz 3.61—3.66 (3.64—3.69), Praga 2.0530 do 2.0830 (2.0450—2.0750), Dunaj 0.096750 do 0.098750 (0.0962—0.0982), Curih 13.30—13.40 (13.2750—13.3750). — Tendence rezervirana, blaga dovolj, promet minimalen.

Curih. Belgrad 7.55 (7.55, Budimpešta 0.0068 (0.0068), Berlin 1.2350 (1.24), Italija 22.60 (22.65), London 23.56 (23.59), Newyork 519 (519.20), Pariz 27.15 (27.30), Praga 15.475 (15.50), Dunaj 0.007350 (0.007325), Bukarešt 2.90 (2.90), Sofija 3.75 (3.75).

Dunaj. Devize: Belgrad 1028, Kodanj 12.180, London 322.000, Milan 3084, Newyork 70.935, Pariz 3712, Varšava 13.590. Valute: dolarji 70.460, angleški funt 320.000, francoski frank 3690, lira 3050, dinar 1022, češkoslovaška krona 2102.

Praga. Lira 148, Zagreb 49.20, Pariz 178, London 154.30, Newyork 33.95.

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstot. investicijsko posojilo iz leta 1921 63.50 (denar), 2 in pol odstotna državna renta za vojno škodo 110—113, Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 210—230, Merkantilna banka, Kočevje 125—128, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 916—922, Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 130—147, Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode, Ljubljana 112—118, »Split« anon. družba za cement Portland. Split 1400—1490, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 85 (blago), 4 in pol odstotni zastavni listi Kranjske deželne banke 17 (blago), 4 in pol odstot. kom. zadolžnice Kranjske dež. banke 89 (blago).

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 110, Jugoslovanska banka, Zagreb 104, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 56.50, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 915, Slavenska banka, Zagreb 85, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 91—97.50, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 850, Narodna šumska industrija, Zagreb 65, Našica 70, Guttman 730, Slavonija 73—73.50, Trboveljska premogokopna družba, tu 470—480, 7 odstot. inv. posojilo 64, vojna odškodnina 111.

Dunaj. Alpine 373.000, Greinitz 138.000, Kranjska industrijska družba 750.000, Trboveljska družba 482.000, Hrvatska eskomptna banka 108.000, Leykam 142.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 57.000, Gutman 380.000, Mundus 840.000, Slavex 200.000, Slavonija 74.000.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Lipovi hlodi od 20 cm prem. napr., od 2 m dolž., zdravo, lepo blago, fco nakladalna postaja, za 100 kg 3 vag. 60, 65, zaklj. 60, deske 20, 25, 30 mm, III. vrsta, fco meja 530, jelševi plohi od 27—85 mm, neobr., napolsuhi, od 2 m napr. dolž., fco meja 800, testoni od 2.25 m, 25 cm, od 10 do 29 mm, media 23 cm, fco meja 600, brusni les po uzanceh Ljubljanske borze, fco nakladal.

postaja 225, bukova drva, obrobljenci, fco nakladalna postaja 2 vag. 19, 19, zaklj. 19. — Zito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 390, pšenica bačka, par. Ljubljana 435, koruza bačka, par. Ljubljana 335, oves bački, par. Ljubljana 340, Laneno seme, par. Ljubljana 680, pšenična moka bačka, št. 0 bas., fco Ljubljana 625, pšenični pol deb. otrobi, b-n, fco Ljubljana 220. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, orig., fco Ljubljana 440, fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 540, fižol prepečar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 580, fižol mandolov, orig., fco Ljubljana 400, fižol mandolov, očiščen, b-n, fco Postojna trans. orehi, b-n, belo sušeni, brez koščakov, fco nakladalna postaja 725.

Prosvetno delo v zase-denem ozemlju.

(K dinarskemu dnevu Jugoslovanske Matice.)

Izza dobe prvih čitalnic se je razvilo v našem Primorju, zlasti na Goriškem in Tržaškem, živahno društveno življenje, ki je izpolnjevalo ljudskošolsko izobrazbo, nudeč s knjigami, predavanji in raznimi prireditvami priliko razširiti in poglobiti znanje ter obenem utrditi narodno zavest. Ljudstvo se je važnosti društvenega življenja popolnoma zavedalo in bili smo priča plemenitemu tekmovanju posameznih društev, katero bo bolj prospevalo, katero se bo bolj udeleževalo in vršilo svojo dolžnost.

Kakor je vojna končala toliko dobrin, tako je povečini razbila in zatrla tudi društveno življenje. Uničene so bile knjižnice skoraj povsod, uničeni so bili ali vsaj opustošeni društveni domovi in društveni prostori z odri in drugim inventarjem vred. Povsod samo razdejanje. A ko se je naš rod ob Soči in Adriji po groznem opustošenju lotil obnove in obnove dela, ni pozabil prosvetnih središč: društev. Z novo silo, z novim navdušenjem, ki je presega predvojno, so šli na prosvetno delo: obnovljali so društva in njihove prostore in oživili društveno življenje. Velike so bile težkoče, velike žrtve, a premagali so vse, ker so se vsi zavedali, da je v novih prilikah društvo življenjska potreba.

Novi državni gospodarji so se sprva čudili visokemu kulturnemu stanju našega ljudstva, a polagoma se je občeudovanje prevrglo v zavist in sklep: onemogočamo šolstvo, tako moramo onemogočiti tudi društva, ki niso drugo kot ognjišče, kjer se podžiga narodna zavest! In začeli so pritiskati in delati neprilike: pravilno ustanovljena društva so morala pošiljati na oblastva ustanovne listine, prositi njihovo potrditev in čakali na priznanje, ki ga ni hotelo biti in v mnogih slučajih tudi ni prišlo. Če so pa priznali društvo, so oblastva spet in spet našla nove razloge, da ni moglo delovati in je sploh zaprto. A vse to jim je bilo premalo: 13. junija 1920 so začeli s požigi naših narodnih in društvenih domov! — In še vedno se čuti kljub društveni svobodi, ki jo jamči zakon, sovražen pritisk na vse naše društveno življenje.

V teh razmerah, v katerih bi slednji rod klonil, pa imajo naši zaslužni bratje le pogum in delajo, da je veselje. Vodi jih neomajna narodna zavest in ljubezen in požrtvovalnost, ki ji ni primere.

Poglejmo!

V Gorici imajo naši rojaki »Prosvetno zvezo« in »Zvezo prosvetnih društev«, ki vodita in skrbita za včlanjena društva. Prva ima po poročilu občnega zbora, ki se je vršil dne 16. oktobra t. l. v 16 okrožjih 123 društev, 80 pevskih zborov in 30 telovadnih odsekov. V prošlem letu je bilo v teh društvih 372 predavanj in 5 tečajev: telovadni, dramski, organizatorni, socialno-gospodarski ter enomesečni gospodinjski tečaj. Poleg tega je imela Prosvetna zveza še 70 okrajnih društvenih sestankov, sej in zborovanj. Na njeno pobudo se je vršil fantovski tabor na Sveti gori, ki se ga je udeležilo 3700 fantov, in tabor deklinskih krožkov v Logu pri Vipavi. V načrtu ima Prosvetna zveza, da se poslej vršijo vsako leto en splošen fantovski in en deklinski tabor, obenem pa številni okrajni tabori. Tudi tečajev ne opusti, temveč jih še razširi. Središče vsemu prosvetnemu delu pa naj bi bil »Prosvetni dom« v Gorici, za katerega že nabirajo in pripevajo kljub sila težkim gospodarskim razmeram.

Tudi Zveza prosvetnih društev se pridno giblje, zlasti v mestu samem. Zal, o njej nimamo podrobnih poročil, da bi njeno delo nazorno pokazali.

V Trstu so l. 1922. ustanovili »Prosvetec«, ki izkazuje za lansko leto 48 učlanjnih društev, večinoma iz tržaške in istrske dežele, po kateri je imela 67 predavanj; pripravljenih in

naznanjenih je bilo veliko več, a jih je oblast radi — javne varnosti prepovedala. Med prepovedanimi so bila celo predavanja o zemljiški knjigi in o živinoreji! Kam vse seže — javna varnost! »Prosvetec« ima tudi svojo centralno knjižnico, ki zelo dobro deluje, posebej še njen dramski odsek.

Niso izčrpnii ti podatki, a vendar že ob teh moramo biti prosvetnega gibanja in dela naših bratov onkraj veseli, ker nam daje poročilo, da bodo ostali zvesti svoji prošlosti, da bodo ostali najzavednejši Slovenci. Vendar: veseleč se njihovega dela in občudujoč njihov pogum in vztrajnost v neznosnih razmerah, ne smemo pozabiti nanje! Pokazati jim moramo dejansko, da smo s srcem in dušo z njimi, ki so kri naše krvi. Podpreti jih moramo, v delu za ohranitev našega jezika tam onkraj, da ne bomo, ko bo že prepozno, gledali na novo potujočo zemljo, vzklikajoč s pesnikom izpod Krna:

Naš bil nekda je ves ta raj,
očetom našim domovina;
tuj narod tod se širi zdaj,
naš raj je tujcev zdaj lastnina.

Da se to ne zgodi, da ne bodo naši samo — grobovi:

Brodarjem pomoči nesimo,
naš čolnič pogube otmimo!

Jugoslovanska Matica še o pravem času kliče in opozarja. Naj njen klic ne ostane brez odmeva! Dne 9. novembra je dan za naše neodrešene brate: podprimo jih, pomagajmo jim, da bodo vztrajali, da bodo imeli vsaj društva in čitalnice, ko so jim šolo potujčili!

DRAMATIČNIM ODSEKOM NAŠIH DRUŠTEV priporočamo sledeče igrokaze:

Mešane vloge:

Krivoprišečnik. Narodna igra s petjem v treh dejanjih. Din 22.—

Miklova Zala. Igra v petih dejanjih. Po Sketovi povesti priredil M. Bajuk. Din 22.—

Tihotapec. Ljudska igra v petih dejanjih. Po Jurčiču priredil M. Bajuk. Din 22.—

Po dvanaestih letih. Ljudska igra v štirih dejanjih. Po Schrottenbachu priredil Fr. Korbar. Din 22.—

Hlapec Jernej in njegova pravica. Cankar-Skrbinšek. Drama v devetih slikah. Din 18.—

Pogodba. Burka s petjem v dveh dejanjih. Dr. Ivo Česnik. Din 8.—

Divji lovec. Narodni igrokaz s petjem v štirih dejanjih. F. S. Finžgar. Din 18.—

Razvaline življenja. Ljudska drama v treh dejanjih. F. S. Finžgar. Broš. Din 30.—, vezano Din 40.—

Tekma. Drama v treh dejanjih. Spisal Anton Funtek. Din 20.—

Revizor. Komedijska igra v petih dejanjih. Spisal N. V. Gogolj, preložil Iv. Prijatelj. Din 20.—

Martin Krpan. Dramatska pripovedka v petih dejanjih. Spisal Fr. Govekar. Din 26.—

Dom. Drama v štirih dejanjih. Spisal Janez Jalen. Din 22.—

Ceniki brezplačno na razpolago. Tudi igre tujih založnikov so vedno v zalogi.

Naročila sprejema JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI.

Turistika in sport.

NOGOMETNE TEKME 1. IN 2. T. M.

Prijateljske tekme, ki so jih igrali naši klubi, so prinesle presenečenja. Ilirija je doživela od HASK v Zagrebu težak poraz in Jadran istotako nepričakovan poraz od kombiniranega moštva Ilirije:

HASK:Ilirija (7:0). Rezultat znači velik neuspeh našega prvaka; moštvo je imelo v Zagrebu izredno slab dan, nasprotno je podal HASK eno najboljših svojih letošnjih iger. Vkljub temu ni pretirano, ako trdimo, da bi polovica ljubljanskih klubov, ki vendar znatno zaostajajo za Ilirijo, dosegla pretečeno nedeljo proti HASKu povolnejši izid. Moštvo je z eno besedo povedano, docela zatajilo. Ilirija, ki reflektira na naziv prvorazrednega kluba, bi se vsekakor ne smela pokazati tako nezanesljiva ali lahkomišelnja, kakor se je pokazala tekom zadnjih pičlih osem dni. 26. oktobra reela zmaga nad HASKom v razmerju 1:0 — 2. novembra od istega protivnika uničujoč poraz 7:0!! Ilirija je s tem rezultatom občutno škodovala svojemu renomeju in renomeju slovenskega nogometa, ki se je letos vendarle precej dvignil.

Ilirija komb.:Jadran (6:2). V prvem polčasu je bil Jadran nekoliko v premoči ter dosegel vodilni gol. Kasneje je popustil in Ilirija je vsled taktično izvrstne igre popolnoma prevladala ter mu prizadela hud poraz. Kom-

Schicht

Pravo **Schichtovo** -milo z znamko „Jelen“ je najboljši in v uporabi najcenejši milo na svetu. Pri nakupu pazite na ime „Schicht“ in na znamko „Jelen“!

binirano moštvo Iirije je bilo sestavljeno skoraj izključno iz mlajših, nadebudnih igračev. Dobra je bila krilska vrsta Držaj E., Deržaj S., Verovšek; v napadu je ugajalo posebno levo krilo Kreč II, nadalje Vrhovnik in Pevalik I. Ugajala je tudi obramba. V Jadranu sta podala najboljšo igro Pečnik in Rape, obramba je zatajila.

Službene objave JZSS. (Iz seje upravnega odbora 27. oktobra 1924.) Poročilo o pripravi Saveza za vojaški smuški tečaj se odobri. Odobri se izdaja klišejev za knjigo Badjura-Smučar, ki izide v kratkem. Zagrebški »Sport« se ne smatra več oficijelnim glasilom saveza. Dopisi češkega, švicarskega in avstrijskega smuškega saveza se vzamejo na znanje. — Za Bosno prevzame Sarajevski amaterski sportni klub, za Belgrad Srbsko planinarsko društvo organizacijo zimskega spora. — Sklene se nabava znakov za savez ter se odobri pred-

loženi osnutek. — Poročilo smuško-tehničnega odseka se glede predlaganih tekem za državno prvenstvo vrne v ponovno presojo in ev. premembo. Konstituiranje drsalnega odseka se odobri. G. dr. Mühleisen ostane v načelnstvu. Tajništvo vodi G. Betteto, tehnični referent g. dr. Fuchs. Odobre se predlagane drsalne tekme v Ljubljani: Mladinska o Božiču, prehodna za dr. Fuchsov pokal v sredi januarja in tekma za državno prvenstvo koncem januarja. — Odobri se kredit za nabavo potrebnih propagandnih brošur in tiskovin ter za nabavo drsalov, v kolikor bodo dohodki saveza to dopuščali. — Gradba skakalnice v Ljubljani se bo odobrila po predhodnem komisionalnem ogledu. — Tekmovalni pravilnik za smuške tekme se je izpopolnil po došlem pravilniku F. I. S-e ter se razdeli vsem članom. Istotako poslovniki. — V sezoni se uredijo prijateljski sestanki vseh zimskih sport-

nikov v kavarni Emona, damski salon, vsak petek zvečer, kjer bodo na razpolago zimskosportni listi ter se bodo vršili prosti informativni razgovori. — Rešenje Slov. Plan. društva na savezni dopis v zadevi obiskovanja planinskih potezov v zimi se vzame na znanje. Člani dobe pisemno dostavljene pogoje. — Savez zbere gradivo za album zimskih pokrajin Slovenije, katerega se bo skušalo izdati. — Zbor nastavnikov se sestane v ponedeljek dne 3. novembra ob 8. zvečer v kavarni Emona. Udeležba obvezna. 1755

VODILNA VLOGA FINSKE V LAHKE ATLETIKI.

O finski atletiki smo že večkrat pisali. Izborna svojo kakovost je pokazala zlasti na letošnji pariški olimpiadi. Sedaj beremo seznanjenih rezultatov v pretekli letošnji sezoni. Vidimo, da nima Finska samo nekaterih

odličnih prvakov, ki so ji priborili njeno posebno, temveč da je šport prešel popolnoma v narod in da je finski športnik visoko nad povprečnostjo. Samo takih tekačev je bilo v pretekli sezoni 56, ki so preleteli razdaljo 1500 metrov pod 4 : 20, dva sta šla tudi pod 4 : 00,3, Peussa 4 : 00,6, Luoma 4 : 01,8, Jansson 4 : 01,7, Borg 4 : 02,6, Hietala 4 : 03,7, Tala 4 : 03,7 itd. Metalcev kopja nad 55 m so našli 23, Ekvist ga je vrgel 65,33 m daleč, Myrre pa 63,17. Trinajst atletov je vrglo diskos nad 40 m daleč, Erikson 48,74, Hilden 44,14 itd. V teku nad 5000 m so dosegli Nurmi, Ritola, Jokela, Sipilze, Seppala in Katz sledeče izvrstne uspehe: 14 : 28,2, 14 : 31,6, 15 : 08,3, 15 : 14,2, 15 : 14,4, 15 : 17,2. In tako naprej, kamorkoli pogledaš. Kakor smo že omenili, sta pozvana Nurmi in Ritola v Ameriko in bomo kmalu brali o njih.

HIŠA
fiksna predmestja Ljubljane, nova, enodružinska, s takojš. prostornim stanovanjem — ugodno naprodaj. Pojasnila daje F. Jerko, Crnuče, Jezica

Zglašaj naj se Marija Skutnik
doma blizu Maribora — v neki zelo važni zadevi na naslov: UPRAVA »NASEGA DOMA«, 261, E. 10 St., NEW YORK, N. Y.

UCENKA
z dežele išče mesta v trgovini. Učila se je že poldrugo leto v trgovini s steklom. — Cenjene ponudbe na upravo pod »Zanesljivost« st. 6894.

HIŠA NAPRODAJ
v Mežiški dolini, v industrijskem kraju ob železnici, primerna za trgovca ali obrtnika. Hiša ima 3 sobe in kuhinjo, v podstrešju 2 sobi, klet in elektr. razsvetljavo. Pri hiši je vrt in voda. Podelopje je v dobrem stanju in krito z opeko. Cena 88.000 Din. Interesenti naj se obrnejo na upravo pod 6915.

Irboveljski premog
KOKS
angleški premog
slezijske brile

dobavlja IIRIJA tu
Kralja Petra trg 8. tel. 220
Plačilo tudi na obroke.

GOSPODIČNA
IŠČE mesto v kontorju ali kot blagajničarka z 1-letno prakso, večša stenografija in strojeopisja, nekaj srbohrv. in nem. jezika. Ponudbe na upravo pod »Zmožna 6903«.

AKVIZITERJA
za razpečevanje in prodajo elektrotehničnega materiala išče elektrotehn. veletvrdka. Lastnoročno pisane ponudbe z navedbo življenjepisa in s sliko je poslati pod šifro: »AKVIZITER« na Aloma Company, — Ljubljana.

Ribole
pristna vodoodržana
ribja masl

D. Zelenih, Ljubljana, Mirje 4.

Več vagonov REPE
naprodaj. Poizve se v upraviteljstvu graščine na Kode-ljevem — Moste št. 1 — pri Ljubljani.

SUHE GOBE
(jurčke) KUPIM. Ponudbe z navedbo cene in vzorca na upravo pod šifro I. P. 1.

CENTRIFUGO
rabljeno, dobro ohranjeno z bakren. obod. s ca. 600 mm premera in ca. 300 mm visokim, ter s spodnjim pogonom se kupi. — Ponudbe z navedbo cene na upraviteljstvo pod »Centrifuga« št. 6914.

Kdor pride v Maribor,
naj ne zamudi obiskati moje trgovine z najboljšo emajlirano - pločevinasto POSODO, kakor tudi porcelanasto in stekleno robo. — Cene zelo ugodne — prepričajte se!

A. VICEL — Maribor,
Glavni trg št. 5.

Trgovska HIŠA
dobro vpeljana, na glav. prometni cesti, velika skladišča, kleti, vrt, vodovod, napredaj pod ugodnimi plačljivimi pogoji. Vselitev takoj. MILKO-VIC, Moste 79. 6732

ŽELOD,
BUKOV ŽIR, LIPOVO SEME in SUHE GOBE plača najbolje »FRUCTUS«, Ljubljana, Tabor št. 2 in Krekov trg št. 10.

PARNO VULKANIZIRANJE
vse vrste gumiaste robe kakor tudi popravila
GALOŠ
sprejema po najkvalitetnejših cenah PETER ŠKAFAR — Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Detel, no seme
žol in gobe,
kurpuje
Sever & Komp.,
Ljubljana,
Wolfova ul. 13.

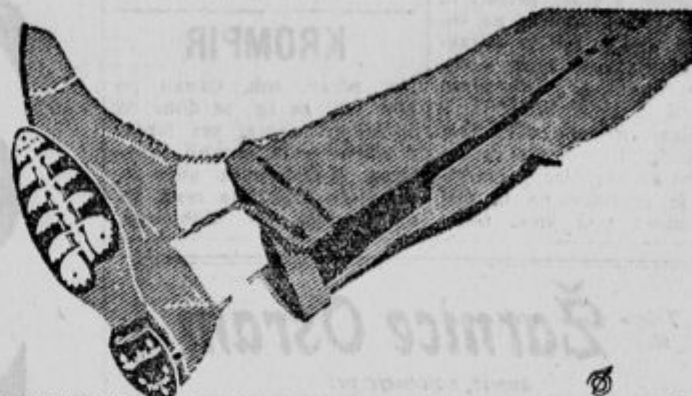
Franc Erjavec
»pri zlati lopati«
trgovina z železnino
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
(prej Hammerschmidt)
priporoča svoje bogato zalogo raznovrstne železnine ter tudi prvovrstni dalmatinski »Portland cement« po niski ceni.

Pravi angleški KOKS
za industrijo in kovinske obrti.

PREMOG IN DRVA
v vsaki množini dobavlja

Josip Svetlič
Ljubljana, Rošjeva cesta 3.

Poravnajte naročnino!

Palma kaučuk pete in podplati

omogočajo elastični, tihi hod, štedijo Vaše noge in Vašo obutev ter so trpežnejši nego usnje.

— KR. DVORNI DOBAVITELJI —

STOCK COGNAC MEDICINAL D. D. SLAV. POŽEGA

STOCK

ČOKOLADA IN BONBONI

COGNAC MEDICINAL

JAMAICA RUM

CHINA ČAJ

Znamka „STOCK“ JAMČI ZA NAJBOLJŠO KVALITATIVNO BLAGO!

LIVARNA ZVONOGLAS MARIBOR

Dobavlja najboljše bronaste zvonove, po kakovosti nadkrijujejo one iz predvojnega časa, čisti harmonični glasovi, 4 tedenski dobavni rok, velično jamstvo. — Odlikovana trdka z zlato kolajno. Cene najnižje v Jugoslaviji

Jutranja zvezda.
Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.
(Dalje.) 13

»Bila sem v svetišču, ko me je tvoje veličanstvo poklicalo,« je rekla in pokazala na duhovniško obleko, ki jo je imela na sebi. »Naj mi tvoje veličanstvo oprostijo, da sem tako zamudna,« in se je poklonila pred njo.

Toda kraljica jo je dvignila, jo poljubila in ji rekla:

»Naveličana sem teh visokih naslovov, ki sem jih morala poslušati danes več kot preveč. Imenuj me Tuo, o moja mati, zakaj to si mi bila vedno — na tvojih prsih sem bila mleko življenja.«

»Kaj te teži, otrok moj?« je vprašala Asti. »Ali je bila krona pretežka za to tvojo mlado glavo?« je pristavila in jo pogladila s svojo nežno roko po črnih, kodrastih laseh.

»Ah, mati, zdelo se mi je, da me teška krona s svojimi dragulji in zlatom stane. Trudna sem in vendar ne morem spati. Povej mi, zakaj je vendar faraon sklical državni svet po te slovesnosti. Mermes je bil tamkaj in ti moraš torej vedeti. In zakaj nisem bila tudi jaz z njimi, ki bom vendar odslej vladala skupaj s faraonom?«

»Ali bi hotela zvedeti?« je rekla Asti in se je rahlo nasmehnila. »Kot kraljica imaš pravico, da zveš. Posvetovali so se o tvoji moztitvi.«

Za trenotek je Tuino obličje zasijalo. Nato pa je plašno vprašala:

»O moji moztitvi? In s kom naj bi se moztila?«

»O, mnogo imen se je imenovalo, otrok

moj, zakaj tista, ki kraljuje Egiptu, ima dovolj snubecev.«

»Brž mi jih našteaj, Astile«

Imenovala jih je; bilo jih je vsega sedem: princ iz Keša, sinovi tujih kraljev, odlični velikaši in neki general, ki je trdil, da je potomec nekdanjega faraona.

Pri vsakem imenu, ki ga je Asti izgovorila, je Tuo odmahnila z roko in zaničljivo dejala: »Ne poznam ga,« ali »Prestar,« ali »Debel in ostuden,« ali »Tuj pes, kateri pljuje na naše bogove« in tako dalje; slednjič je pristavila:

»Nadaljuj!«

»To je vse, gospa, nobeno drugo ime se ni imenovalo in svetovavci so se razšli, da o tem razmislijo.«

»Nobenega drugega imena ni bilo?«

»Ali morda katerega pogrešaš, Tuo?«

Deklica ni odgovorila, toda zdelo se je, da so se ji ustnice nabrale, da izgovore besedo, ki je pa ni izustila. Ženi sta se spogledali, Asti pa je odkimala z glavo.

»Ne sme biti,« je zašepetala, »iz mnogih razlogov in med drugim zato, ker je po prastarem slovesnem odloku, o katerem sem ti pripovedovala, naša kri za večne čase pregnana s prestola. Nihče bi si ne upal prelomiti tega odloka, niti faraon sam. Ti vendar ne želiš obsoditi mojega sina na smrt, o Tuo, zakaj še en tak pogled, s kakršnim si se ozrla nanj tamkaj v dvorani, bi bil gotovo njegova poguba.«

»Ne,« je odgovorila počasi, »nočem, da umrje, marveč, da živi v časteh in — v ljubezni, in nekoč bom jaz faraon. Samo, Asti, če me njemu izdaš, ti prisegam, da bo to tvoja smrt, čeprav si mi tako ljuba.«

»Ne bom te izdala,« je odgovorila duhovnica in se zopet nasmehnila. »Resnično, Najlepša, jaz mislim, da to niti potrebno ni, tudi če bi hotela. Povej mi, zakaj je

danes neki kapitan jel omedlevati, zakaj je odšel iz dvorane, ko si ga slučajno pogledala?«

»Bilo je vroče,« je odgovorila Tuo in je zardela.

»Da, bilo je vroče, toda on je močnejši, nego drugi in je vročino dolgo prenašal, kakor drugi. Včas se pojavi ogenj —«

»Ustrašil se je moje veličastnosti,« jo je Tuo naglo prekinila. »Saj veš, da sem bila takrat zelo kraljevska, mati.«

»Da, gotovo ga je prevzel strah — ali kakšno drugo čuvstvo. Vendar, Ljubljana, preženi take misli iz srca, kakor jih preganjam jaz. Kadar postaneš faraon, boš spoznala, da je vladar suženj svojega ljudstva in zakona. Samo dihi njegovo ime v ljubezni in nikoli več ga ne boš videla, dokler se ne srečata pri Osirisu.«

Tuo je za trenotek pokrila oči z rokami, nato se je zopet ozrla k njej in v njenem pogledu je bil nenavaden, nov izraz.

»Kadar postanem jaz faraon,« je odgovorila, »bom v nekaterih zadevah svoj lastni zakon, in če ljudstvo ne mara tako, tedaj naj si išče drugega faraona.«

Asti je obstrmela pri teh besedah in žarek veselja je zasijal v njenih globokih očeh.

»Resnično, plemenitega srca si,« je rekla. »Toda če ljubiš mene — in še nekoga drugega — pokoplji te misli, zagrebi jih globoko, ker drugače ne bo doživel, da bi te gledal samo na zlatem prestolu. Vedi, gospa, da se že sedaj slednjo uro bojim, da bo izpil zastrupljeno kupico, ali da se bo ponoči slučajno nasadil na sulico, ali da mu iz šale sprožena puščica predero vrat, in nihče ne bo vedel, odkod je prišla.«

Tuo je sklenila roke.

»Če se to zgodi, pride tako maščevanje, o kakršnem Egipt še ni slišal, odkar mu je kraljeval Mena.«

»Kaj pomaga maščevanje, dele, ko je srce prazno in grob zapečaten?«

Tuo je zopet razmišljevala. Nato je rekla:

»Razen Osirisa so še drugi bogovi. Kako me ljudje imenujejo, mati? Povej moje kraljevsko ime!«

»Imenujejo te Amenovo Jutranjo zvezdo, imenujejo te Amenovo hčer.«

»Ali je to sporičilo resnično, vedeževavka Asti?«

»Vsaj tvoji kraljevski materi se je sanjal tak sen, zakaj sama mi je to pravila in brala sem zapisek o tem, ker sem Amenova duhovnica.«

»Tedadaj me mora ta veliki bog ljubiti, ali ne? On mora uslišati moje prošnje in mi dati moči — on mora braniti tiste, ki so mi ljubi. Pravijo, mati, da moreš ti, ki si izvedena v skrivnostih, odpreti bogovom ušesa in storiti, da njih usta govore. Mati, ukazujem ti kot tvoja kraljica, pokliči mojega očeta Amena predme, da morem govoriti z njim, zakaj, povedati mu imam besede, ki jih mora poslušati.«

»Ali se ne bojiš?« je vprašala Asti in jo radovedno pogledala. »To je največji med bogovi in bogoskrunstvo stori, kdor ga kliče lahkomišlino.«

»Ali naj se hči boji svojega očeta?« je odgovorila Tuo.

»Ko sta božanska kraljica tvoja mati in faraon klečala pred njegovim oltarjem in ga prosila, da bi se jima rodilo dete, se jima Amen ni hotel tedaj prikazati, marveč šele pozneje v sanjah. Ali zahtevaš več, nego sta dosegla onadva? Lezi in sanjaj, o Jutranja zvezda.«

KLAVIR
dobro ohranjen, črn, napro-
daj. Več se poizve: Krakovski
nasip 10, trafika. 6942

ISČEM LOKAL
za malo obrt. — Ponudbe na
upravo lista pod »LOKAL».

Naprodaj NJIVA
velika okoli 500 m²; primerna
je za stavbo, 10 minut od
zdravilišča Rog. Slatina. Lega
ugodna. Cena 80.000 kron. —
Ponudbe pod Redka prilika
št. 6917 na upravo lista.

Dve visoki OMARI
in en UMIVALNIK je po
nizki ceni naprodaj. — Naslov
v upravi lista pod štev. 6795.

Mlad URADNIK
vešč knjigovodstva in kore-
spondence v slov., nemšč. in
srbohrvaščini, dosedaj na vo-
dilih mestu, želi iz zdrav-
stvenih razlogov svoje dose-
dane mesto na Stajerskem
opustiti in ISČE SLUŽBE v
Ljubljani, najraje pa na Go-
renjskem. Izpričevala in re-
ference na razpolago. Naslo-
viti je ponudbe na upravo
»Slovenca« pod štev. 6404.

Telef. št. 3 **Žarnice Osram**
kupite najceneje pri
Ivan Bogataj, koncesijonbrano
Ljubljana, Kongresni trg 19 poleg Nunske cerkve
Trgovina in zaloga instalacijskega materiala,
telefonskih aparatov, modernih lesenec in sve-
tilk, ter modernih signalnih naprav proti vlomu.

MEBLOVANO SOBO
pri mirni stranki išče zakon-
ski par brez otrok. Mož je
potnik in je večji del odso-
ten. — Ponudbe na upravo
pod šifro »Natalija« 6891.

Kratek KLAVIR
dobro ohranjen, poceni pro-
dam. Naslov v upravi. 6944

CENO NAPRODAJ
radi selitve bela (email) ku-
hinjska kredenca, visoka oma-
ra za obleko, umivalnik z
ogledalom in marmor. ploščo
2 postelji in več drugih stvar-
ki. — Naslov v upravi »Slo-
venca« pod »Selitev 6922«.

Kurjača
obenem STROJNIKA — za-
nesljivega, sprejme KOLIN-
SKA TOVARNA v Ljubljani

KROMPIR
lep, zdrav, suh, izbran po
Din 1.40 za kg, se dobi od
50 kilogr. naprej pri tvrdki
Niklsbacher in Smrkoli, Ljub-
ljana, Kolodvorska ulica 26,
skladišče Dunajska cesta 30,
na dvorišču pri Mühleisnu.

**Salda-konti, štracce, blagajniške knjige,
amerikanske journale,
odjemalne knjižice itd.**

Knjigovoznica K. T. D. v Ljubljani — Kopitarjeva ulica 6/II.

OSRAM NITRA
Dobra razsvetljava
podpira
oko in roko.

Inserirajte v „Slovenca“

PRODAM ŽELOD
in ZIR. Ponudbe s ceno pod
»Zelod« na upravo. 6932

NAPRODAJ:
hromatična harmonika, gosli,
viola, in poleg tega še ca. 500
komadov not za špamel. —
Harmonika je s štirimi okta-
vami. — Poizve se pri Ziga
Wohlfart, Ljubljana, Cerkev-
na ulica 21, II. nadst., vr. 36

TRGOVSKI LOKAL
z inventarjem se odda v na-
jem. Naslov v upravi št. 6935.

KLAVIR prodam
po nizki ceni. — Naslov pri
upravi pod številko 6936.

DEKLE
dobro izučeno v kuhanju in
šivanju, išče službo pri samo-
stojnemu gospodu ali mali
družini. Naslov pri upravi
»Slovenca« pod štev. 6937.

Preklic.
Podpisani Jera Škraba in
Jera Janković preklicujeta
vse, s čimur sva brez potrebe
obkroževali Franc Jevca in s
premalom razsodnosti poslali
policijo, kar je brez pomena.

Stenski koledar za l. 1925
v običajnem formatu in
okusni opremi je izdal
ter od taja samo na de-
belo preprodajalcem
proti večjemu popustu

Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana

**Vagon krompirja
korenja**
1 kg masla na dan
ima naprodaj neki župnik. —
Ponudbe na upravo pod 6924

Kože polhove,
jazbečeve
in vse druge, od divjačin,
kupi v vsaki množini
D. ZDRAVIČ
Ljubljana, Sv. Florijana ul. 9.

Službo v župnišču
išče KUCHARICA z dobrimi
priporočili in že več let go-
spodinja na večjem posestvu.
Naslov v upravi pod št. 6940.

**SAMOSTOJNA
GOSPODINJA**
obenem kuharica za večje
kmetijsko gospodarstvo na
deželi, se SPREJME v stalno
službo. Pogoji: samostojnost,
poštenost, pridnost, varčnost.
Nastop takoj ali pozneje. —
Plača po dogovoru. — Prosi
se samo za ponudbe, ki po-
polnoma odgovarjajo pogo-
jem. Naslov v upravi. 6947

Za Miklavža in Božič
velika izbira vsakovrstnih bombonov, obeskov za
božično drevo, čokolade, peciva, leca, domačega
in prvovrstnega inozemskega izdelka iz tovarn
»Orion«, »Mariner«, »Praga« in Heller-Dunaj.
Na debelo!
Josip Vitek,
Ljubljana, Krekov trg št. 8.

JAVNA ZAHVALA!
Velec. gosp. dr. Walter Negri, prakt. zdravnik v Celju.
Udana ANTON PETEK, veleposestnik in bivši dol-
goletni St. Kristofski župan kot oče, in FRANC ROPERT,
preglednik finančne kontrole v Trbovljah, kot soprog, se
tem potom javno zahvaliva Vam za porodno pomoč na
naši Pavli. Operacija se Vam je popolnoma posrečila. Vi
ste 29. oktobra t. l. z Vašim nadčloveškim trudom rešili
nam vse in Vaš trud v pozni noči se zamore delno popla-
čati samo s tem, da izrekamo javno: Hvala Vam!

Dve zidani hiši z večjim posestvom za 100 Din
????
Kje?
Kako?
Ali mo-
goče?
????
Resnica! Berite naš jutrišnji list!

Tovarna vijakov
Splošne stavbene družbe **MARIBOR**
Aleksandrova cesta št. 12
Vijaki za les vsake vrste
in vsake velikosti, zakovice
za pločevino, iz medenine,
železa, bakra in aluminija itd.
VEČJA TOVARNA ČEVLEJ
ISČE za takoj ali pozneje agilne in reprezentativne
POTNIKE
ki imajo v tej stroki dokazano dobre uspehe. — Ponudbe
z navedbami circulum vitae in s sliko na naslov: ALOMA
COMPANY — Ljubljana, pod šifro »POTNIK« 10.

Zahvala.
Za mnogobrojne dokaze sočutja ob izgubi
našega nad vse ljubljenega sina
Karlota Podkrajšek
izrekava vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.
Posebno se zahvaljujeva g. primariju dr. Jen-
kotu, g. dr. Kaminu, g. dr. Špornu in vsem go-
spodom zdravnikom!
Zahvaljujeva se za častno spremitvo pokoj-
nika g. ravnatelju dr. Korunu, g. profesorju dr.
Jeršetu in vsem ostalim gg. profesorjem, ter di-
jakom in dijakinjam.
Najprisrčnejšo zahvalo izrekava za veliko-
dušno požrtvovalnost gospej in gospodični Tin-
kovi, gospej in gospodični Koutny, vsem daro-
valcem vencev in cvetic kakor tudi vsem ostalim
ki so ga spremlili na zadnji poti.
Ljubljana, 4. novembra 1924.
Globoko žalujoči starši.

**V VSEH SPECERIJSKIH PRODA-
JALNAH SE DOBI**
JOHAN
NAJBOLJŠI PRIDATEK K HRANI

Zahvala.
Ob prerani smrti našega preljubega sina,
oziroma brata
Franca Skaleta
kaplana v Trbovljah
izrekamo najtoplejšo zahvalo preč. g. dekanu
dr. Krulju za gniljivi govor in spreved, doma-
čemu g. župniku Jakobu Gašpariču in gg. kapla-
nom za vso ljubeznivo skrb v bolezni in smrti,
vsem čč. gg. duhovnikom, ki so od blizu in daleč
prihiti na pogreb, gg. učiteljem in šolski mla-
dini, tovarišem Orlom, gg. pevcem za gniljivi
žalostinki, darovalcem krasnih vencev, vsem dru-
štvom ter vsem onim, ki so rajnega spremlili k
zadnjemu počitku. Bog vsem stotero poplačaj!
Ziče, dne 2. novembra 1924.
Žalujoča rodbina SKALE.

Dne 4. novembra 1924 je Vsemo-
gočni Bog poklical k Sebi gospoda
Ivana Bartol
dolgoletnega, marljivega ključarja žup-
ne cerkve v Loškem potoku.
Bog mu bodi plačnik!
Loški potok, 4. novembra 1924.
ŽUPNI URAD LOŠKI POTOK.

+
Kruta usoda je iztrgala iz naše srede našo iskreno
ljubljeno soprogo, mamico, staro mamico, sestro, gospo
CECILIJO TEJKAL
soproga železniškega nadrevidenta v p.
ki je dne 3. novembra nenadoma preminula.
Pogreb nepozabne bo v sredo, dne 5. novembra ob
pol petih iz hiše žalosti, Novi Udmat št. 72, na pokopališče
k Sv. Križu.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Petra.
V Ljubljani, dne 4. novembra 1924.
Žalujoči ostali.

+
Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
sporočamo žalostno vest, da so umrli naš dobri
oče, gospod
Ivan Bartol
posestnik na Hribu št. 58, dolgoletni
župan in ključar
previden s sv. zakramenti dne 4. novembra 1924
ob 4 zjutraj.
Pogreb bo v četrtek, dne 6. novembra ob
8 zjutraj v Loškem potoku na Taštru.
Loški potok, dne 4. novembra 1924.
ZALUJOČI OSTALI.